

JOURNALISTI

13
2017

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
93. vuosikerta 10.11.2017

Maan korvessa

Maiju Saijets tekee
työtään uutiserämaan
laidalla. **10**

tässä lehdessä

KANNEN KUVA: JUHA KAUPPINEN

○ Ohjaaja Sam Stäuber painuu vapaa-ajallaan pinnan alle. **34**

KUVA: SUSANNA KEKKONEN

○ Journalistin kysely paljastaa: moni arkailee kertoa esimiehelle seksuaalisesta häirinnästä.

6

○ Ylen vuorovaikutuspäällikkö Sami Koivisto haluaa avata yleisölle myös hyvin tehtyä journalismia.

26

KUVA: TARMO LEHTOSALO

○ Mediassa on iso kuva kateissa saamelaiskirjoittelussa, arvioi toimittaja Sulo Aikio.

14

KUVA: KARL VILHJÁLMSOON

○ Anci Varoma har under sina årtionden på Yle upplevt otaliga omorganiseringar.

20

Jäsenten asialla

MARKKU LAPPALAINEN markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Journalistiliiton tuoreen jäsentutkimuksen viesti on myönteinen: jäsenet tuntevat liiton varsin

hyvin ja luottavat sen toimintaan. Luottamus liittoon on voimistunut edellisen, vuonna 2011 tehdyn tutkimuksen jälkeen.

Aivan kaikki eivät ole asioiden tilasta samaa mieltä. Laajaa vaihtelua esiintyy myös silloin, kun jäsenet asettavat toiminnan lohkoja tärkeysjärjestykseen ja arvioivat liiton onnistumista tärkeiksi katsomissaan tehtävissä.

Tutkimus antaa kuitenkin hyvä kuvan siitä, millä tolalla asiat ovat ja mihin suuntaan liitto on menossa. Laajan tutkimusmateriaalin vasta aluillaan oleva erittely tuottaa tietoa toiminnan kehittämiseen.

Liiton tehtävä on palvella jäseniään. Siksi jäsentutkimuksen tuloksia pitää arvioida erityisen huolellisesti. Kehitystyössä keskeistä on löytää keinoja, joilla luottamusta vahvistetaan entisestään. Täysin vastakkaiset

toiveetkin on punnittava, ja niiden taustat on tutkittava, jotta voidaan muodostaa luotettava kuva toiminnan suuntaamisen pohjaksi.

”Jokaisella jäsenellä on oikeus odottaa, että liitto lunastaa hänelle antamansa lupauksen.

Tärkeää on miettiä, miten eri jäsenryhmien ja erilaisissa työelämän tilanteissa olevien jäsenten tarpeet otetaan huomioon. Aiemmin epätyypilliseksi luonnehditut työnteon muodot ovat arkipäiväistyneet. Freelancerien ja muiden itsensä työllistäjien määrä kasvaa. Liiton jäsenten ammattien ja ja työtehtävien kirjo laajenee.

Jokaisella jäsenellä on oikeus odottaa, että liitto lunastaa hänelle antamansa lupauksen.

Jäsenten aineellinen edunvalvonta on ammattiliiton toiminnan kovaa ydintä. Siihen kuuluu muun muassa juuri nyt kovilla kierroksilla käyvä työehtosopimustoiminta. Se kattaa liiton tarjoamat lakipalvelut ja neuvottelutuen yt- ja muissa kriisitilanteissa. Erittäin tärkeä on myös ammattiliiton kautta järjestetty työttömyysturva.

Journalistiliitossa korostuu myös ammatillinen edunvalvonta. Jäsenet edellyttävät, että liitto on aktiivinen ammattietiikan vaalija ja ammatillisen koulutuksen edistäjä – jopa sen tarjoaja. Monelle liitto on merkittävä kollegiaalinen yhteisö, pressikortti tärkeä työkalu ja joukkoon kuulumisen tunnus.

Ydintoiminnan vahvistaminen on mahdollista samaan aikaan, kun uutta toimintaa kehitellään. Freelancereita ja muita keikkatyöläisiä palveleva Mediakunta on tästä hyvä esimerkki. Myönteisiä tuntemuksia on herättänyt myös liiton tarjoama uravalmennus. Jäsenten tarpeisiin syntyneitä palveluja molemmat.

Journalisti vaalii laadukasta journalismia, sananvapautta ja alan parhaita perinteitä. Journalisti tarkastelee kriittisesti media-alaa ja sen ilmiöitä.

Häirintään on puututtava

Seksuaalinen häirintä työssä ja työpaikalla koskettaa myös Journalistiliiton jäseniä, kuten *Journalistin* kyselystä käy ilmi. Kyseilymme vastasi 360 jäsentä, joista noin puolet ilmoitti kokeneensa seksuaalista häirintää jossain työuransa vaiheessa.

Kyseessä on yksinkertaisesti tuomittava, vastenmielinen ilmiö, joka suoranaiseksi ahdisteluksi muuttuneena täyttää myös rikoksen tunnusmerkit.

Häirinnästä on vaiettu kohtuuttoman pitkään. Siitä tullut tabu, josta ei julkisesti puhuta.

Viime aikojen paljastukset ja #metoo-kampanja ovat nostaneet kissan pöydälle: seksuaalisesta häirinnästä pitää puhua, sitä vastaan on toimittava. Jokainen tapaus on otettava puheeksi, ja heti.

Jos puhe ei tehoa, tarvitaan tekoja, ja usein häirinnän kohde tarvitsee tukea. Pomolta, työnantajalta, työsuojelun ja työterveyden vastuuhenkilöiltä. Asiaton käyttäytyminen ei saa jatkua.

KASVO

SUSANNA PAASONEN

● Turun yliopiston mediatutkimuksen professori. Erikoistunut muun muassa nettitutkimukseen, populaarikulttuuriin, seksuaalisuuteen ja pornografiaan.

● Tutkii parhaillaan muun muassa affekteja, mediateknologiaa ja aihetunnisteen #NSFW merkityksiä.

#media too?

Onko media itsessään yksi pahimmista ahdistelijoista? Mediatutkija Susanna Paasonen mukaan ennen oli huonommin.

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • JUSSI VIERIMAA, KUVA

Sosiaalista mediaa viime viikot ravistelleen #metoo-kampanjan seurauksena sadat ja tuhannet naiset ovat Suomessa avautuneet kokemastaan ahdistelusta, seksuaalisesta häirinnästä ja väkivallasta.

Kampanja on tarjonnut kirjoitettavaa myös lehdistölle. Vaikka suomalaismedian palstoilla ei ole monia julkkiskähmijöitä nimettykään, lehdistä on raportoitu **Harvey Weinstein**-kohun vaiheita ja arvuuteltu, keitä Suomen weinsteinit voisivat olla.

Vähemmälle miettimiselle on kampanjan yhteydessä jäänyt se, mikä on median itsensä rooli ahdistelua normalisoivan yhteiskunnallisen ilmapiirin ylläpitämisessä.

Voidaanko ajatella, että esimerkiksi ilta-päivä- ja sensaatiolehtien tapa takoa klikkejä ”Huh huh, katso kuumat bikinikuvat”-tyypisillä otsikoilla olisi osa ongelmaa?

TURUN YLIOPISTON mediatutkimuksen professori **Susanna Paasonen** on seurannut mediaseksismiä 2000-luvun alkupuolelta lähtien. Hän muistuttaa, että vaikka seksismi voi hyvin suomalaisessakin klikkimediassa, se on Suomen mittakaavassa varsinkin nykyisin verraten kilttiä.

”Tissivakoja on vähemmän ilta-päivälehtien kansissa kuin vielä kymmenisen vuotta sitten. Onhan joku brittiläinen, saksalainen tai italialainen lehdistö paljon rasvaisempaa”, Paasonen naurahtaa.

”Jos taas katsoo 1980-luvun televisiotuotantoa ja mediamaisemaa, **Spedeä**, **Benny Hilliä** tai **Samantha Foxia**, niin sehän näyttää aika törkeältä ja tunkkaiselta. Se mitä on soveliaa esittää tai sanoa, on muuttunut aika paljon. Ja vielä 1960-luvulla lehdistä

kysyttiin ihan vakavissaan, sopiiko naisten olla työelämässä.”

PAASONEN SANOO, että naisvartaloiden kuvaamisessa ollaan edelleen kiinni vanhassakin, mutta nykyään korostuu aiempaa enemmän eräänlainen reipas naistoimijuus.

”Vallitseva on sellainen uusliberaali fitness-tyyppi, joka ruuskii itseään kohti täydellisyyttä, oman valinnanvapautensa ajamana. Se on tämän päivän versio tästä kuvastosta.”

”Kyllä se, miten media kirjoittaa ja kuvaa, on osa laajempaa yhteiskunnallista ilmiötä.”

Onko medially sitten vastuuta häirintää ruokkivasta ilmapiiristä? Susanna Paasonen sanoo, ettei ole suuri mediavaikutusteorioiden ystävä.

”Kyllä se, miten media kirjoittaa ja kuvaa, on osa laajempaa yhteiskunnallista ilmiötä.

Mutta totta kai se joskus tätä ilmiötä ylläpitää, eritoten keskustelupalstoillaan.”

#Metoo-kampanjan aikana vastaan tullut lehden kuvituskuva kertoo sekin jostakin. Uutisessa oli palattu eduskunnan taannoiseen ahdistelukohuun.

”Kuvituskuvassa oli nainen nousemassa eduskunnan rappusia ylös kellomaisessa, lyhyessä hameessa, kuvattuna alhaaltapäin. Se tiivistä kauniisti tämän logiikan. Kuva suorastaan kutsui laittamaan kättä hameen alle.” ●

Häirintää kaikissa muodoissaan

MANU MARTTINEN, TEKSTI • TUOMAS KÄRKKÄINEN, KUVITUS

Journalistin kyselyyn vastanneista noin puolet on kokenut seksuaalista häirintää työpaikallaan. Moni arastelee esimiehelle kertomista. "Entä jos minulle sanotaan, että kuvittelet vain?"

Kämmimistä, läpsyttelyä, koskettelua, hissikatseita, vonkaamista, härskejä huomatuksia, yöllisiä viestejä, sanallista ehdottelua, likistelyä, nakukuvien esittelyä.

Kiinniliimautumista, lääppimistä, kourimista, intiimialueen koskettelua, pakkopussailua, klähmimistä.

Olkapäiden hieroskelua, rintojen tuijotusta, seksualisoivia kommentteja, tyttöttelyä.

Kaikkea tätä on seksuaalinen häirintä media-alan työpaikoilla.

Journalisti pyysi liiton jäseniä kertomaan työpaikoilla kokemastaan seksuaalisesta häirinnästä. Nimettömästi toteutettuun kyselyyn vastasi 360 Journalistiliiton jäsentä, joista lähes puolet kertoi kokeneensa seksuaalista häirintää työuransa aikana.

Kyselyssä ei ollut aikarajausta, joten kokemukset voivat olla vuosienkin takaa. Vastanneista noin 85 prosenttia oli naisia.

TYYPILLISTÄ koettua seksuaalisen häirinnän muotoa ei vastauksista käy ilmi. Avointen vastausten perusteella useimmin tekijä on mies, jonka käytöksen naisvastaaja on kokenut häiritseväksi. Tässä esimerkkejä avoimista vastauksista:

"Olin työharjoittelussa paikallistoimituksessa, jossa selvästi vanhempi mies lähenteli. Aina kun jäimme kaksin samaan tilaan, osui hän 'vahingossa' takamukseeni tai 'horjahti' päin, jotta sai vartalokosketuksen ja tekosyn koskettaa rintojani."

"Esimies tarttui kiinni ja yritti suudella humalapäissään."

"Entisen työnantajani henkilöstöjuhlassa tuntematon mies tuli sanomaan korvaani, että häntä panettaa."

"Minulle hän antoi juttukeikalla suoraan sanottuna kikkelinmallisen mikrofonin ja sanoi siinä haastateltavien edessä kovalla äänellä, että 'kokeneena naisena, varmasti arvostat mikrofoninvalintaani'."

MYÖS NAISTEN miehiin kohdistama häiritsevä käytös työpaikoilla nousi vastauksissa esiin, mutta on selvästi harvinaisempaa.

"Minua yli 10 vuotta vanhempi naispuolinen työkaveri on toistuvasti lähennellyt minua sanallisesti täysin avoimesti. Tätä on tapahtunut jo vuosia ja siitä on tullut työporukan keskuudessa eräänlainen 'hauska vitsi'", miesvastaaja kertoo.

"Onko kaikki toiminta keskittynyt alapäähän, onko mirri märkä?"

"Eräissä juhlissa työtoveri [nainen] lääppi ja yritti kädestä pitäen raahata sivummalle harrastamaan seksiä", kertoo mies, joka on joutunut myös miehen häirinnän kohteeksi.

"Nämä tilanteet ovat minulle aika harvinaisia. En ole erityisesti turhautunut tai traumatisoitunut. Tosin mieskollegan lähentelystä jäi muutamaksi päiväksi aika epämiellyttävä olo."

JOURNALISTI KYSYI myös, onko häirintää kokenut ilmoittanut tapahtuneesta esimiehelleen. Kysymyksen vastasi 276 henkilöä, joista vain joka viides kertoi ilmoittaneensa tapauksesta esimiehelleen. Avointen vastausten perusteella yksi syy kertomattomuuteen on

epäily siitä, että esimies ei usko kertojaa.

"Miesesimies suhtautui asiaan setämiestäisesti, nauraen. Ei ottanut asiaa tosissaan."

"Esimieheni ei puuttunut häirintään millään lailla. Totesi vain, ettei häiritsijälle kukaan mahda mitään. Tein häirinnästä ilmoituksen myös päätoimiselle työsuojeluvaltuutetulle. Hänenkin viesti oli naurahduksen kera sama kuin esimiehenikin eli 'no can do'."

"Hävettää. Entä jos minua ei uskota? Entä jos minulle sanotaan, että kuvittelet vain?"

Vastaajat kertovat, että myös osa esimiehistä on käyttäytynyt häiritsevästi.

"Esimies silitti pikkujouluissa selkäni puseron alta."

"Härskejä huomatuksia kuten, onko kaikki toiminta keskittynyt alapäähän, onko mirri märkä. Eriytyisen ikävää on kuulla tuommoisia puheita esimiesasemassa olevilta."

"Kävi kiinni rintoihin ja yritti suudella."

KYSELYSSÄ JOURNALISTI pyysi vastaajia kertomaan myös, jos on itse ollut se, jonka häiritsevään käytökseen työnantaja on joutunut puuttumaan. Kysymyksen vastasi 353 henkilöä, joista vain yksi kertoi olleensa tekijä.

Avoimia vastauksia tähän kysymykseen tuli seitsemän, joista nousi esiin rajankäynti hyvän huumorin ja häiritsevän käyttäytymisen välillä.

"En ole saanut huomautusta, mutta toisinaan olen miettinyt jälkikäteen, missä menee huumorin raja. En halua loukata ketään."

"Ei ole joutunut puuttumaan. Mutta kyllä yleinen ilmapiiri luo tilanteita, joissa itsekään ei aina käyttyädy asiallisesti."

LAAJAN KESKUSTELUN seksuaalisesta häirinnästä käynnistänyt #metoo-

kampanja saa kyselyssä laajasti kiitosta. Avoimia vastauksia tuli sitä koskeneeseen kysymykseen selvästi eniten, lähes 270 kappaletta.

Monessa vastauksessa kiitellään, että tärkeästä asiasta vihdoinkin keskustellaan, mutta monessa vastauksessa huomautetaan siitä, että kampanja ei ole kyennyt pureutumaan tarkemmin häirinnän eri tasoihin.

"Jotakuta on tuijotettu sopimatomasti tai läpsäisty takapuolelle ja toinen on raiskattu. Kampanja ei erottele tai luokittele näitä. Kampanja on parhaimmillaan toiminut keskustelun avaajana, toivottavasti asiat oikeasti kehittyvät parempaan suuntaan."

"Miehenä olen järkyttynyt, kuinka yleistä ja arkipäiväistä tämä seksuaalinen porsastelu on. Näiivina kuvittelin, että kypälöintiä ja rasvaisia juttuja esiintyy vain laivaseminaareissa ja firmojen pikkujouluissa."

LUE KOOSTE KAIKISTA AVOIMISTA VASTAUKSISTA: JOURNALISTI.FI

JOURNALISTIN HÄIRINTÄKYSELY

● Kyselyyn vastasi 360 Suomen Journalistiliiton jäsentä.

● Vastaajista noin 290 on naisia, joista toimittajia 230.

● Eniten vastauksia tuli sanomalehtien työnteikijöiltä, toiseksi eniten radio- ja televisiotuottajilta.

● Kyselyssä ei ollut aikarajausta.

NÄIN KYSELY TEHTIIN

● Journalisti kysyi Suomen Journalistiliiton jäseniltä kokemuksia seksuaalisesta häirinnästä.

● Kysely tehtiin 26.–30.10. Journalistiliiton jäsenkirjeen mukana lähetetyllä kyselylomakkeella.

● Kysely on toteutettu siten, että yksittäisiä vastauksia ei voida yhdistää vastaajaan.

● Lue kooste kyselyn avoimista vastauksista osoitteessa journalisti.fi

”Humalainen haastateltava tarttui rintoihini”

MANU MARTTINEN, TEKSTI • TUOMAS KÄRKKÄINEN, KUVITUS

Toimittajat kohtaavat seksuaalista häirintää juttukeikoilla. Myös kollegan käytös voi keikoilla muuttua epäasialliseksi, ilmenee Journalistin kyselystä.

Journalistin tekemään seksuaalista häirintää käsittelevään kyselyyn vastanneista naisista joka kolmas kertoo kokeneensa seksuaalista häirintää työkeikallaan. Kokemukset vaihtelevat kourimisesta sanalliseen häirintään.

”Olin tekemässä gallupia, jonka yhteydessä humalainen mies yritti tarttua minua haarojen välistä ja rinnoista kiinni. Löin häntä lehtiöllä päähän ja huusin niin lujaa, että kaikki varmasti kadulla kuulivat”, eräs vastaaja kertoo.

Toisessa tapauksessa haastateltava tunki samaan aikaan oviaukkoon, kun toimittaja oli itse menossa sisälle. Samalla haastateltava taputti takapuolelle.

Eräs haastateltava ei suhtautunut haastatteluun vakavasti.

”Hänen kommenttinsa koskivat pelkästään seksiä ja minun ulkonäköäni. Kyse on elokuvaohjaajasta.”

Eräs vastaaja kertoi, että haasta-

teltava kyseli lounaan jälkeen, että panettaako toimittajaa ja kertoi, että ”häntä kovasti panettaisi”.

Miesvastaajista häirintää kertoo kokeneensa työkeikalla joka kuudes vastaaja.

”Ison firman naistiedottaja ehdotti jatkoja kahden kesken ja yksityisnumeroiden vaihtoa.”

”Humalainen vanhempi naispuolinen tiedottaja läpsi minua eli nuorta mies-toimittajaa perseelle laivan kannella.”

Eräs mies kertoo tapauksesta, jossa humaltunut miespuolinen esimies kertoi seminaarissa seksuaalisista mieltymyksistään.

”Yhteistä masturbointia oli luvassa, jos vähänkään olisin näyttänyt kiinnostuneelta.

TYÖKEIKOILLA MYÖS kollegoiden käytös saattaa muuttua epäasialliseksi. Kyselyn avoimissa vastauksissa nousi esiin useita tapauksia, joissa nainen kertoo mieskollegansa epäasiallisesta käytöksestä työmatkalla tai -keikalla. Eräs nainen kertoo kokeneensa ahdistelua useamman kerran.

”Kuvaaja pysäytti auton ja uhkasi

heittää ulos, jos en antaisi hänelle seksiä. Uskoi lopulta, että en anna eikä sen jälkeen ole yrittänyt. Toinen oli varannut meille yhteisen huoneen ja heräsin siihen, että hän oli päälläni – ei ehtinyt sisään. Kolmas on kymmeniä kertoja yrittänyt puhumalla taivutella minut seksiin.”

”Työmatkalla ollut miespuolinen kollega tuli illalla huoneeseeni ja veti housut pois jalasta. Häipyi kyllä käskystäni.”

”Olin 23-vuotias kesätoimittaja ja autossa kuvaajan kanssa. Miespuolinen kuvaaja sanoi, ettei huvittaisi palata takaisin toimitukseen ja keksittäisiinköhän parempaa tekemistä.”

”Seminaarin illanvietossa kollega tarrasi rintoihin kiinni takaa-päin, ei uskonut kieltoa ja tarrasi uudestaan.”

TOIMITTAJAT SAAVAT työnsä takia myös suoria seksuaalissävyytteisiä yhteydenottoja ja viestejä yleisöltä. Kyselyyn vastanneista naisista tällaista on kokenut joka viides, miesvastaajista joka kymmenes.

Erityisesti maahanmuuton käsit-

telystä jutuissa seuraa naisille huorittelu- ja raiskausfantasiaviestejä, mikä on ilmennyt Journalistin painostusta kartoittavista selvityksistä vuosina 2016 ja 2017.

Moni nainen saa myös muuntyyppisiä häirintäviestejä.

”Ajoittain saan viestejä, joissa arvioidaan ulkonäköä ja muun muassa sitä, miten pantavan näköinen olen.”

”Olen saanut nimettömiä puheluita salaisesta numerosta. Heti kun vastaan, alkaa kuulua itsetyydytyksen ääniä. Olen saanut viestejä, joissa kehutaan rintojani, pohditaan mitä minulle voisi tehdä, jos päätyisimme samaan osoitteeseen. Olen myös saanut kuvia sukupuolielimistä ja viimeisimpänä dildosta.”

Eräessä tapauksessa nainen sai häirintäviestejä saman talon eri yksiköstä. Ilmoitus esimiehelle lopetti häirinnän pysyvästi.

”Välitin tiedon viestistä kyseisen henkilön esimiehelle ja ilmoitus johti laajempaan selvitykseen, jossa selvisi, että sama työntekijä oli häirinnyt myös muita naisia ja hänet irtisanottiin.” ●

ELINA GRUNDSTRÖM
 elina.grundstrom@jsn.fi
 KIRJOITTAJA ON JULKISEN SANAN
 NEUVOSTON PUHEENJOHTAJA.

Kun pimenee

Naps. Näinkö helposti se käy? Järjen valosammuu. Valistuksen aika päättyy. Yhdysvalloissa **Donald Trump**

levittää rokotusvastaisia salaliittoteorioita ja tutkijoita kielletään puhumasta ilmastonmuutoksesta.

Intiassa hallitus lopettaa lääketieteellisiä hankkeita ja ohjaa rahaa homeopatian edistämiseen.

Unkarissa hallitus käyttää miljoonia euroja julistekampanjaan, jossa hyökätään **George Sorosin** kimppuun. Sorosin syntyjä ovat itsenäisen yliopiston perustaminen Budapestiin sekä sananvapauden ja ihmisoikeuksien puolustaminen.

Turkissa journalisteja ja yliopistotutkijoita irtisanotaan ja vangitaan.

VALISTUKSEN SAAVUTUKSET murenevät silmissä. Tieteen ja journalismin vapaus ovat uhattuina ympäri maailmaa.

Kaikki tämä tapahtuu juuri silloin, kun tietoa tarvittaisiin kipeämmin kuin koskaan. Ihmiskunnan pitäisi nopeasti ymmärtää useita uusia monimutkaisia ilmiöitä ja tehdä niistä järkeviä päätöksiä. Ilmastonmuutos on voimistunut ja siihen liittyvät palautemekanismit ovat alkaneet vaikuttaa. Ihmiskielien geenejä on opittu muokkaamaan. Tekoäly mullistaa talouselämää ja verkkopalveluiden algoritmit uhkaavat yksityisyyden suojaa. Näiden kehityskulkujen hallitsemiseen tarvittaisiin kunnollista kriittistä tiedonvälitystä. Muuten jälki voi olla rumaa.

Lehdistönvapaus on kuitenkin vakavasti heikentynyt. Toimittajia on vangittuna ennätysmäärä ja joku toimittaja kuolee työnsä vuoksi jossain päin maailmaa joka neljäs päivä.

Toimittajat ilman rajoja -järjestön viime keväänä julkaistun leh-

distönvapausindeksin varsinainen uutinen ei ollut Suomen sijoituksen putoaminen. Suurempi uutinen oli se, että maailma on järjestön arvion mukaan ohittanut lehdistönvapauden käännekohdan.

Järjestön mukaan lehdistönvapaus on lähtenyt trendinomaisesti heikkenemään kaikkialla maailmassa, mutta erityisen voimakkaasti se on heikentynyt demokraattisissa maissa, kuten Yhdysvalloissa, Puolassa ja Unkarissa.

VALOJEN SAMMUTTELIJAT ovat tosiaan merkillisen usein vapaissa vaaleissa valittuja päättäjiä. Uudet someilmiöt muuntuvat vaalikampanjoiden kautta vanhanaikaiseksi sorroksi. Poliittiset pöljäkkeet levittävät ensin valeuutisia ja salaliittoteorioita. Kun he pääsevät niiden avulla valtaan, heistä tulee diktaattoreita, jotka alkavat rajoittaa kansalaisvapauksia.

Medioiden vaientamiseen ei aina tarvita edes uusia lakeja. Talousvaikeuksista kärsivien tiedotusvälineiden haltuun ottaminen on helppoa ja halpaa. Esimerkiksi Unkarissa ja Tšekissä oligarkit ovat ostaneet oppositiomedioita pois räksyttämästä.

OLEN OLLUT tänä vuonna useassa kansainvälisessä konferenssissa, jossa näitä kehityskulkuja on kauhisteltu. Helppoja ratkaisuja niissä ei ole löytynyt. Eniten korostetaan sitä, että toimittajien ja tutkijoiden ei auta kuin hoitaa työnsä vieläkin paremmin kuin ennen. Tutkimustuloksia ei saa liioitella, eikä journalismin pelisäännöistä pidä lipsua, jotta uskottavuus säilyy. Yleisölle pitäisi myös kertoa näistä pelisäännöistä nykyistä enemmän.

Sähkölampun vaihtamiseen tarvitaan kuitenkin muitakin kuin toimittajia. Erityisesti poliitikojen tulisi kantaa vastuuta sekä omista puheistaan että medioiden toimintaedellytyksistä. ●

Arkikoti puolimatassa. Yle Sápmin tuottajana Inarissa työskentelevän Maiju Saijetsin koti on Sodankylän Vuotsossa, mutta arkisin hän asuu Ivalossa "työmaakopissa". "Se on aika tyypillinen järjestely", Saijets kertoo.

Uutiserämaan laidalla

Toimittajat ja mediat pakkautuvat
pääkaupunkiseudulle. Jääkö siksi
muualta jotain kertomatta?

MARJA HONKONEN, TEKSTI • JUHA KAUPPINEN JA KIMMO RÄISÄNEN, KUVAT

Jos pitäisi löytää maantieteellisesti syrjäisin journalisti, hän voisi hyvin olla **Maiju Saijets**.

Saijets asuu Sodankylän Vuotsossa, 350 asukkaan kylässä, joka rajautuu Urho Kekkosen kansallispuiston erämaihin. Sieltä käsin hän on tehnyt töitä muun muassa freelancerina ja saamenkielisen *Oddasat*-uutislähetysten toimittajana.

Kun Vuotsosta lähtee juttukeikalle, siinä menee helposti päivä – lähinnä autossa istuen.

Omasta näkökulmastaan Saijets on kuitenkin kaikkea muuta kuin syrjäisin. Tällä hetkellä hän työskentelee vastaavana tuottajana ja asuu arkisin Ivalossa – puolivälissä matkaa Yle Sápmin toimitukseen Inariin.

Helsingin kollegat tuhannen kilometrin päästä voisivat yhtä hyvin olla ulkomailla.

”Näen Saamenmaan rajattomana. Jos joku asia tapahtuu Norjan tai Ruotsin puolella, se on omaa tuttua aluetta. Mutta kerropa se jollekin sellaiselle, joka ei ole elänyt siellä!” Saijets parahtaa.

Lokakuussa 70 vuotta täyttäneen Yle Sápmin aiheet ovat usein rajat ylittäviä, jopa globaaleja. Lähimmät yhteistyökumppanit löytyvät naapurimaiden saamenradioista, joiden kanssa Yle Sápmi tekee yhteispohjoismaisia lähetystöjä niin radioon kuin televisioon.

Katse on pohjoisessa, ei etelässä.

Toki etäisyydet ovat pohjoisen toimittajille haaste. Saijets esimerkiksi päätyi aikanaan freelanceriksi, kun yli sadan kilometrin päivittäinen työmatka tuntui liian uuvuttavalta. Paluu toimitukseen vaati Ivalon ”työmaakopin” hankkimista.

Sosiaalinen media on kaventanut etä-

syyksiä jonkin verran. Keskusteluryhmistä on helppo bongata eri kylissä puhuttavat aiheet.

Alueella toimivaa journalistia ne silti eivät korvaa.

”Kun tuntee ihmiset, osaa tulkita pienetkin nyanssit”, Saijets sanoo.

MIKÄ ON SUOMEN vähiten uutisoitu kolkka, uutiserämaa? Mitkä ovat ne paikat, joissa toimittajia ei juuri näy? Entä missä on eniten toimittajia ja medioita suhteessa seurattavaan?

Tätä juttua varten tehtiin kaksi karttahaarjotusta. Ensin laskettiin, kuinka paljon journalistia kultakin postinumeroalueelta löytyy. Sitten sijoitettiin kartalle kunnittain mediat.

Molemmissa tapauksissa selvä voittaja on pääkaupunkiseutu. Paljon väljempää on Kainuussa ja etenkin Lapissa.

Lapin maakunnan yli 100 000 neliökilometrin alueella toimii 16 paikallista uutismediaa, joista Yle Sápmin Inarin toimitus on tällä hetkellä pohjoisin. Sanomalehdet ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta Alma Median ja Suomalaisen lehtipainon omistuksessa.

Yksin Helsingissä ilmestyy sanomalehtiä parikymmentä.

Journalistiliiton jäseniä Lapissa asuu hieman alle 300, vähemmän kuin Kalliossa, yhden neliökilometrin alalla. Suurin journalistien keskittymä on juuri Kallion postinumeroalueella 00530, aivan *Journalistin* toimituksen ikkunan ulkopuolella.

Siellä asuu myös *Helsingin Sanomien* kaupunkitoimittaja **Juho Jokinen**.

Haastattelupäivän aamuna hän on tehnyt jutun lähijunaan yksin karanneista pikku-

Kun tuntee ihmiset, osaa tulkita pienetkin nyanssit.

Maiju Saijets, Yle Sápmin vastaava tuottaja

koirista. Juttu perustui lukijan kuvaan – ja oli päivän luetuimpia.

Se, että Kalliossa asuu paljon toimittajia, ei tietysti yksinään tarkoita, että alueen asioita seurattaisiin erityisen tarkkaan. Paikallisuutisten tekeminen valtakunnalliseen sanomalehteen on oma taiteenlajinsa.

Kaupunkitoimittajan ammattitaitoa on löytää kulma, joka tekee uutisesta kokoaan suuremman. Se mikä kiinnostaa takuuvaramasti yhdessä naapurustossa, kiinnostaa monesti laajemminkin. Pikkuasiasta voi kehkeytyä iso puheenaihe.

Siksi jokin asia on vain harvoin liian pieni *Hesarissa* uutisoitavaksi.

”Se on asenne, jonka yritän itse pitää koko ajan mielessä”, Jokinen sanoo.

Omaan naapurustoonsa Jokinen päätyy juttukeikalle vain harvoin.

”Ei asuinpaikalla ole suurtakaan merkitystä tämän kaupunkitoimittamisen kannalta. Tärkeämpää on pitää korvat ja silmät auki, tutustua asioihin ja mennä paikan päälle.”

VALKOISIA LAIKKUJA kotimaisen journalismin kartalla on muuallakin kuin pohjoisessa. Kuntia vailla omaa lehteä tai radiokanavaa on etenkin idässä ja koillisessa. Käytännössä joka kunnan asioita silti seuraa joku.

Päivälehtiä on jäljellä 30. Kaupunkeja, joissa ilmestyy enemmän kuin kolme lehteä, on kuitenkin enää viisi: Helsinki, Turku, Pori, Kuopio ja Oulu. Itsenäisiä, omaa ohjelmaa tekeviä kaupallisia paikallisradioita on kymmenkunta. Jollain alueilla käytännössä kaikki kaupalliset uutismediat omistaa yksi yritys.

Pienten ja paikallisten medioiden kuihtumisella on seurauksensa. Sen paljasti keväällä julkaistu EU:n laajuinen Media Pluralism Monitor 2016 -selvitys, jonka tulokset eivät hellineet sananvapauden karkijoukoissa patselemaan tottunutta Suomea.

Selvityksessä peräti kolme kohtaa neljästä näytti keskusurta riskiä median monimuotoisuuden säilymiselle: ongelmia on markkinoiden monipuolisuudessa, poliittisissa itenäisyydessä ja sosiaalisessa osallisuudessa.

Isoimmat riskit median monimuotoisuudelle Suomessa ovat omistuksen keskittymisen ja se, miten paikallisten ja vähemmistöjen äänten kuuluminen varmistetaan.

Meillä ei esimerkiksi ole tukijärjestelmää paikallismedioille tai lakia, joka velvoittaisi Yleä ylläpitämään paikallistoimituksia.

Pelkkä säätelyn puute ei tarkoita, että jokin tärkeä asia jäisi sen vuoksi pimentoon.

”Mutta kyllä median monimuotoisuuden puolesta kannattaa aina olla vähän huolestunut”, MPM-selvityksen Suomen-osuuden tehnyt Jyväskylän yliopiston tohtorikoulutettava **Ville Manninen** sanoo.

”Kun suuret sanomalehtiketjut ostavat pieniä lehtiä, niiden sivuille ilmestyy helposti syndikoituja sisältöjä. Sen sijaan, että paikallinen toimittaja kirjoittaisi omasta näkökulmastaan kunnallisvaalien tuloksista, juttu voi tulla keskuskaupungista.”

IVALOSSA SINNITTELEE *Inarilainen* omassa kustannusyhtiössään Sodankylän *Sompion* kanssa.

Inarilainen on Inarin ja Utsjoen paikallislehti, mikä tekee seurattavan yhteispinta-alaksi miltei 23000 neliökilometriä. Vakituksia toimittajia lehdessä on kaksi.

Silti päätoimittaja **Jaakko Peltomaa** uskoo, että lehdellä on omat ja naapurikunnan asiat hyvin hoidossa. Hän on elänyt paikallislehtielämää jo parikymmentä vuotta ja tuntee ihmisiä joka kolkalta.

Toimituksen vuorovaikutus yleisön kanssa on vähintäänkin ”elävää”. Ovi on auki.

”Täällä käy tavallista ihmistä ja kunnanvaltuutettua kertomassa, miten asiat ovat ja kysymässä, mitä minä niistä ajattelen”, Peltomaa sanoo.

Uutisvinkkejä tulee ruokakaupassakin. Pyynnöstä kyllästä saa tekstin ja kuviakin tapahtumista, joihin toimitus ei ennätä.

”Mutta ei se korvaa toimittajan läsnäoloa. Ihmiset haluavat kuitenkin yleensä toimittajan, joka kirjoittaa toimittajan otteella.”

Kerran viikossa oman pitäjän asiat tarkasti raportoivalla paikallislehdellä on Peltomaan mukaan edelleen paikkansa.

Sen hän toivoisi myös etelän kollegojen ymmärtävän; avoimiin paikkoihin on ollut päteviä journalistihakijoita harmillisen vähän.

VAAN ENTÄS sitten, jos jotain jäisikin kertonutta? Jäämmekö jostain paitsi, jos joka tapahtumaan Lapin perukoilla ei ehdi toimittaja raportoimaan?

Tampereen yliopiston tutkija **Marko Ala-Fossi** vertaa journalismia maanviljelykseen.

”On yhtä välttämätöntä pitää yhteiskunta ruuan kuin kansanvallan suhteen omavaraisena. Kotimaista mediaa ei kannattaisi päästää kuolemaan, mutta kyllä kotimaisella mediallakin siitä joku vastuu on”, hän toteaa.

Ala-Fossi koordinoi liikenne- ja viestintäministeriön tilaamaa neljän yliopiston sel-

vitystä kotimaisen mediapolitiikan tilasta. Selvitys on yksi vastaus huuteluihin erilaisen mediatukien perään, monimuotoisuuden turvaksi.

Tutkija on skeptinen sen suhteen, voiko esimerkiksi suoria tukia perustella enää monimuotoisuuden tavoittelulla. Kun maakuntien kakkoslehtiä ei enää juuri ole, kyse olisi enemmänkin toimialakohtaisesta yritystuesta.

”Olisi hyvä miettiä, onko järkevää lähteä pönkittämään raskaan kustannusrakenteen yrityksiä vain siksi, että niillä on paljon osakeomistajia”, Ala-Fossi sanoo.

”Vai olisiko järkevämpää kehittää tukimuotoja, jotka olisivat avoimia kaikille toimijoille, jotka osoittavat kykynsä ja halunsa tuottaa monipuolista mediaa?”

Muut Pohjoismaat painivat erilaisista tukijärjestelmistään huolimatta osin samoissa ongelmissa. Esimerkiksi Ruotsissa median keskittymisen riskit olivat MPM-selvityksessä Suomen kanssa samaa luokkaa.

TIUKASTI MÄÄRITELLEN uutiserämaita on Suomessa vain yksi: Se melkein Vuotson naapurissa, Savukosken kunnan itäosissa – erämaa-alueella, kuinkas muutenkaan. Itärajan tuntumassa eivät soi radiokanavat, näy televisio tai kuulu 3G.

Ja silti sieltäkin tehdään uutisia, kuten kesällä, kun iäkäs pariskunta katosi Kemihäärassa. Jossain joku journalistin silmäpari seuraa, mitä etäällä tapahtuu.

Toki parempi olisi, jos näkökulmia etäsiinkin aiheisiin olisi useampi kuin yksi.

Maiju Saijetsin pomo, Yle Sápmin vt. päällikkö **Maria Saijets** muistuttaa, että tärkeiden aiheiden nostaminen esiin kaikilta kolmelta on kaikkien toimittajien velvollisuus.

”Ei se voi olla vain periferiamedioiden vastuulla”, Maria Saijets sanoo.

”Julkista palvelua kun tekee, se tietysti velvoittaa toisella tavalla. Mutta kyllä vastuu siitä, että koko maa tulee katettua, on myös kaupallisella medialla.”

Hän myöntää, ettei Yle Sápmiin pysty hoitamaan Käsivartta ja etelän kaupunkien saamelasteemoja kyllin tarkkaan.

”On paljon alueita, joita emme pysty kattamaan ja se on totta kai ongelma”, Saijets sanoo.

”Mutta jos niillä joskus käy, se on alku.” ●

JUTUN TIEDOT TOIMITTAJIEN JA MEDIOIDEN MÄÄRÄSTÄ PERUSTUVAT ALAN LIITTOJEN TILASTOIHIN. LÄHTEENÄ ON KÄYTETTY MYÖS KIRJAA SUOMEN MEDIAMAISEMA (VASTAPAINO 2017).

Linjoilla. Juho Jokinen työskentelee Helsingin Sanomissa ja asuu Kalliossa. Kotinurkillaan hän käy juttukeikalla harvoin. "En voi sanoa, että olisin Kalliossa niin tunnettu, että minua tulitaisiin nykimään hihasta. Kyllä siellä niin paljon porukkaa on."

Lisää journalismia saamelaisjournalismiin

Saamelaiset ovat kulttuuri eivätkä eturyhmä. Jos suomalaistoimittajat ymmärtäisivät tämän, he tekisivät parempaa journalismia alkuperäiskansasta.

TUIJA SORJANEN, TEKSTI • TARMO LEHTOSALO, KUVAT

Se, mitä tiedät saamelaisista, on luultavasti vähäistä ja todennäköisesti väärin. Syypää on paitsi köyhä peruskouluopetus myös kotimaisen lehdistö.

1990-luvulla saamelaiset esitettiin nokinenäisinä juoppoukkoina. Nyt media on aikaansaanut uuden stereotypian saamelaisista keskenään riitelevinä elämäntaparuikutajina, sanoo Yle Sábmín entinen päällikkö **Pirita Näkkäljärvi**.

”Jutut eivät välttämättä heijasta sitä, miten saamelaiset asiat näkevät.”

Näin on, koska valtamedia kirjoittaa länsimaisesta maailmankuvasta käsin. Utsjokelainen journalisti, saamelainen **Sulo Aikio** lisää, että nykyjournalismia vaivaa tiedonhankinnan kato. Tilalle on marssinut sitaattijournalismi.

”Jonkun mielipiteistä tehdään otsikko, eikä asiaa yhdistetä isompaan kuvaan.”

Kun tiedotusvälineet kirjoittavat saamelaisista, ne kirjoittavat lähinnä heidän reaktioistaan. Otsikko vaikka saamenpukukopioiden käytöstä suuttuneista saamelaisista on huvittavan yleinen. Arkitodellisuus ja pitkä historia reaktioiden takana jäävät hämäräksi.

Avain yleisöä palvelemaan saamelaisuutisointiin olisi suomalais-toimittajien oivallus siitä, että saa-

melaisuus on oma kulttuurinsa omine maailmankuvineen, Näkkäljärvi sanoo.

Yleisimpiä saamelaisaiheita mediassa ovat gáktin eli saamenpuvun väärinkäyttö ja saamelaismääritelmä. Molemmat näyttävät vääristyneinä.

Journalismi saamelaisista kaipaa siis lisää journalismia.

”Jonkun mielipiteistä tehdään otsikko, eikä asiaa yhdistetä isompaan kuvaan.”

Sulo Aikio, journalisti, Utsjoki

SE TARKOITTA kriittistä tiedon kaivamista uusista lähteistä, taustatöitä ja saamelaisen arjen tuntemista pikemmin kuin reagoimista muiden medioiden nostamiin uutisaiheisiin. Näkkäljärvi on havainnut, että ensimmäisinä valitut näkökulmat toistuvat jatkouutisoinnissa.

Länikuisissa gáktikohuissa tulisi ymmärtää, että suuttumuksessa ei ole kyse yksittäisten saamelaisen mustasukkaisuudesta kenenkään vaateparresta. Länsimainen kulttuuri on yksilökeskeinen, saamelaiskulttuuri yhteisökeskeinen.

Turhautuminen nousee siitä, että ymmärrys alkuperäiskansasta

on edelleen surkeaa. Somen turhautumisreaktiot tulkitaan loukkaantumiseksi.

Mediaa seuraamalla voi myös syntyä käsitys, että koko Saamenmaan polttavin kysymys olisi se, kuka on saamelainen ja kuka ei. Oikeasti saamelaisten arjessa vaikuttavat esimerkiksi sote, vanhus-tenhoito tai opetus, Näkkäljärvi luettelee.

KUN JENNI LEUKUMAAVAARA aloitti vuonna 2014 alkuperäiskansajournalismin maisteriohjelmassa Kautokeinossa Norjassa, professori sanoi opiskelijoille, että nyt teidän ajattelutapanne räjäytetään.

Seurasi oivallus. Kaikki eivät ajattele kuten me, eivät edes samassa maassa asuvat.

Käsitys vaikka maanomistajuudesta on länsimaisessa kulttuurissa toinen kuin saamelaiskulttuurissa. Sulo Aikio selventää:

”Tänne ei sovi yksilökohtainen maanomistajuus. Saamelainen maankäyttö on perustunut laajoihin siidoihin ja tarkasti rajattuihin sukualueisiin, joita on pidetty loukkaamattomina.”

Leukumaavaara on havainnut, että esimerkiksi käsitöistä tai muista pehmeistä aiheista kirjoitetaan maireaan tyyliin, mutta talous- tai maankäyttöaiheiset jutut kehystetään konflikteiksi, joissa edut ovat vastakkain.

Saamelaiset saatetaan nähdä jääveinä puhumaan omista asioistaan.

Sulo Aikio on turhautunut siihen, että oletetulta vastapuolelta haetaan aina kommentti.

”Saamelaiskäräjien arvovalta vaikuttaa olevan sama kuin jonkin yhdistyksen”, Aikio sanoo.

Saamelaisten itsehallintoelimen näkemys rinnastetaan esimerkiksi suomalaisten poliitikkojen tai kullankaivajien katsantoihin.

ETELÄSUOMALAISTEN toimitusten päälliköille on vaikea selittää, miksi lehden pitäisi tehdä juttu saamelaisvanhusten palveluista. Sen sijaan konflikti on uutinen, sanoo

Saamelaisuus on kulttuuri. Kun suomalainen puhuu eduista, saamelainen puhuu elämästä. Utsjokelaisen journalistin Sulo Aikion mielestä suomalaistoimittajien pitäisi rehkiä enemmän enemmän ymmärtääkseen saamelaiskulttuuria ja historiaa.

Helsingin Sanomien toimittaja **Mikko-Pekka Heikkinen**. Ja moni lausuu kärkevästi.

"Jos jollekin on syntynyt kuva helposti loukkaantuvista saamelaisista, en ihmettele."

Kainuulainen toimittaja kiinnostui Saamenmaasta vaelluksillaan ja on sittemmin kirjoittanut paljon saamelaisaiheista. Perehtyneisyydestään huolimatta Heikkinen joutui keväällä saamelaistaiteilijaryhmä Suohpanterrorin kynsiin kirjoitettuaan jutun pohjoisen poronhoitoalueen jäkäläkadosta.

Suohpanterror teki julisteen, jossa Heikkinen ratsasti porolla khaikipuvussa imperialistin näköisenä. Saamelaiskriitikot näkivät jutun

ongelmiksi nimettömien lähtöiden käytön ja otsikon, jossa suomalaistoimittajan mainittiin "uskaltautuneen" Utsjoelle herkän aiheen pariin.

"On toki tulenarkaa esittää kritiikkiä valtakulttuurin edustajana. Vaikka juttu pitäisi vettä, se luetaan hyvin kriittisesti", Heikkinen sanoo.

LEUKUMAAVAARA ON TEHNYT gradunsa saamelaisten kokemuksista suomalaistoimittajien haastattelemina ja havainnut, että usein saamelaiset joutuvat pitämään alkajaisiksi toimittajalle luennon peruskysymyksistä. Haastateltavilla on syytäkin olla huolissaan, tule-

vatko he ymmärretyiksi.

Näkkäläjärvi kertoo, että stereotyyppiat näkyvät jo kysymyksissä. Miksi te suljette ihmisiä yhteisönne ulkopuolelle, miten saamelaisuus näkyy arjessasi, hän mainitsee klassikkokysymyksiä.

Ensimmäinen kysymys kertoo läpilyöneestä ajatuksesta siitä, että saamelaisuus olisi alakulttuuri tai identiteettipeliä.

Näkkäläjärven vastaus jälkimmäiseen kysymykseen on sisäpiirivitsi: tappelen somessa trollien kanssa.

SUOMESSA HARJOITETAAN laskuvarjojournalismia ja se on pulmallista, Leukumaavaara sanoo. Eteläsuoma-

lainen toimittaja laskeutuu lentokoneella Ivaloon, ajaa Utsjoelle, hämmästyttää kylänraitin hiljaisuutta ja kirjoittaa juttuunsa paikallisten saamelaisten kärsimyksistä, mielipiteistä ja ristiriidoista. Jos kaikki omasta arjesta poikkeava tulee journalistille yllätyksenä, oivaltavat jatkokysymykset jäävät kysymättä.

Näkkäläjärvi toivoisi ennen kaikkea, että saamelaiset pääsisivät mediaan myös tavallisina toimijoina. Bensen hinnan nousua käsittelevään juttuun voisi etsiä haastateltavaa, joka sattuu olemaan saamelainen poromies. ●

LUE MYÖS JOURNALISTI.FI: NÄIN TEET PAREMPAA SAAMELAISJOURNALISMIA.

**ETSII TUTKIJAN JUTTUUSI
ILMAN HAKUSANOJA,
AVOIN KYSYMYS RIITTÄÄ.**

www.etsixpertti.fi

Palveluksessasi yliopistot,
tutkimuslaitokset ja

SUOMEN AKATEMIA

SINULLAKO KESÄN PARHAAT IDEAT JA PUHEENAIHEET?

Ilkka ja Pohjalainen hakevat kesäksi 2018

uutistoimittajia, lehtikuvaajia ja sivunvalmistajia

kertomaan pohjalaisille lukijoillemme tärkeät ja kiinnostavimmat asiat
terävästi ensimmäisenä.

Meillä saat vastuuta kannettavaksesi. Tästä kesätoimittajamme meitä
kiittävät. Tarjoamme vankan toimituksen tuen ja mahdollisuudet
toteuttaa omia ideoita. Ideointikyky kuuluu kesätoimittajiemme
perusvahvuuksiin.

Etsimme journalismiin kunnianhimoisesti suhtautuvia tekijöitä, jotka
aikaansa seuraamalla ja arkea havainnoimalla löytävät lukijoillemme
kiinnostavimmat juttuaiheet. Tarvitsemme myös visuaalisesti taitavia
toteuttajia, kun otamme lehtikuvia, suunnittelemme ulkoasua ja
kuvaamme videoita.

Jos kiinnostuit kesästä Seinäjoella tai Vaasassa, lue kesätyöpaikoistamme
lisää osoitteesta ilkka-yhtyma.fi kohdasta Työnhakijat ja jätä hakemus
torstaihin 30.11.2017 mennessä.

I-Mediat Oy

I-Mediat Oy kuuluu Ilkka-Yhtymä-konserniin, jonka emoyhtiönä toimii pörssinoteerattu
Ilkka-Yhtymä Oy. I-Mediat Oy kustantaa maakuntalehtiä Ilkkaa ja Pohjalaista, kahta
kaupunkilehteä Ikkunaa ja Eparia sekä viittä eri paikallislehteä. Konserniin kuuluu myös
tuotantoyhtiö I-print. Ilkka ja Pohjalainen ovat molemmat omien maakuntiensa
monikanavaisia ykkösmedioita.

Ilkan kokonaistavoittavuus on 144 000 ja Pohjalaisen kokonaistavoittavuus on 86 000
(KMT S2016/K2017).

Ilkan verkkopalvelussa keskimäärin 73 000 eri kävijää per viikko ja Pohjalaisen 52 000
(KMT S2016/K2017).

ILKKA POHJALAINEN

Oso Ilkka-Yhtymä -konsernia **ILKKA-YHTYMÄ**

TSJ:n syyskokous

Turun Journalistiyhdistyksen syysko-
kous pidetään lauantaina 2.12.2017
kello 10:30 alkaen anniskelukahvila
Tiirikkalassa. Sääntömääräiset asiat,
tärkeimpinä kolmen jäsenen valinta
hallitukseen, toimintasuunnitelman ja
talousarvion vahvistaminen. Käsitel-
lään lisäksi yhdistyksen liikehuoneis-
ton mahdollinen myynti. Ilmoittau-
tuminen ruokailuun viimeistään
27.11 parhaiten TJY:n verkkosivun
kautta.

Åbo Journalistförenings höstmöte
hålls lördagen 2.12.2017 från 10:30
på caféet Tiirikkala. Stadgeänliga
ärenden, främst val av tre medlem-
mar i styrelsen och godkännande
av verksamhetsplan och budget.
Behandlas också en möjlig försälj-
ning av föreningens affärslägenhet.
Anmälan till maten senast 27.11
helst via ÅJF:s webbsida.

turunjournalistit.fi

YHTEINEN YMMÄRRYS

Mediatalo ESA on Päijät-Hämeen johtava mediatyhtiö, joka on erikoistu-
nut painettujen ja digitaalisten sisältöjen sekä mediapalveluiden tuottami-
seen. Mediaperheeseen sisältyvät sanomalehdet Etelä-Suomen Sanomat
ja Itä-Häme, Radio Voima, kaupunkilehdet Uusi Lahti, Hollolan Sanomat,
Päijät-Häme, Nastola-lehti sekä Orimattilan aluelehti. Lisäksi Mediatalo ESA
tarjoaa monipuoliset paino- ja jakelupalvelut. Lisätietoja yrityksestä löydät
osoitteesta www.mediataloesa.fi.

KESÄTYÖNTEKIJÖITÄ TOIMITUKSIIN

Haemme kesätyöntekijöitä Etelä-Suomen Sanomiin Lahteen ja Itä-
Hämeeseen Heinolaan työskentelemään toimittajana, kuvaajana,
graafikkona tai informaattikkona.

Haemme ihmisiä, joilta luonnistuu sekä sanomalehtijutun tekeminen
että online-maailmaan hyppääminen. Tärkeintä on avoin mieli ja inno-
kas asenne. Lisäksi edellytämme sujuvaa kynää, ideointikykyä, alan
opiskelua ja modernin mediamaailman kanavien tuntemusta sekä ku-
vaajilta ja graafikoilta kykyä kertoa asiat visuaalisesti myös verkossa.

Tarjoamme mahdollisuuden hankkia monipuolista työkokemusta ny-
kyaikaisesta journalistisesta työstä. Kerro hakemuksessasi, mihin
tehtävään haet ja mille osastolle ensisijaisesti haluaisit: uutisiin, ta-
louteen, urheiluun, kulttuuriin, teemoihin vai online-deskiin.
Liitä hakemukseesi myös CV ja kolme juttu- tai työnäytettä.

Lisätietoja Etelä-Suomen Sanomien kesätyöpaikoista antavat
toimituspäälliköt Hanna Myyrä ti 21.11. klo 10-11 ja to 23.11.
klo 13-14, puh. 044 7360 709 ja Juha Honkonen ti ja ke
14.-15.11. klo 10-11., puh. 050 5344 386. Itä-Hämeen
kesätyöpaikoista tiedusteluihin vastaa päätoimittaja Jari Niemi
ti ja ke 14.-15.11. klo 10-11, puh. 044 7360 705.

Lähetä hakemuksesi viimeistään 26.11.2017
osoitteessa www.keskisuomalainen.com/rekry.
Valitse valikosta Päijät-Hämeen alta
Etelä-Suomen Sanomat ja/tai Itä-Häme.

mediatalo
ESA

Etelä-Suomen Sanomat / Itä-Häme / ESS.fi

Vilisekö elämä kuvina silmissäsi?

Haemme sinua johtamaan Suomen suurimman uutis- ja ajankohtais-toimituksen visuaalisuutta. Ylen uutis- ja ajankohtaisohjelmien digitaalisia tuotteita ovat yle.fi -sivusto, yle.fi/uutiset -uutissivusto sekä muun muassa mobiili Uutisvahti. Televisiobrändejämme ovat muun muassa TV-uutiset, Urheiluruutu, A-Studio ja Aamu-tv. Tehtävänäsi on johtaa ja kehittää visuaalista ilmettämme ja kuvajournalis-miamme. Haluat panostaa visuaalisuuden kehittämiseen ja kehität toiminta-tapojamme sekä -prosessejamme. Työskentelet osana visuaalista tiimiämme. Kehität, ideoit, konseptoit, kokeilet ja linjaat graafista ja visuaalista ilmai-

suamme sekä televisiossa että digitaalisissa tuotteissamme. Työskentelet kiinteässä yhteistyössä Suomen parhaiden journalistien ja visuaalisuuden huippuammattilaisten kanssa.

Tehtävässä onnistuaksesi vaadimme sinulta innostuksen ja ammatillisen sekä koulutuksellisen kokemuksen lisäksi luovuutta, ideointikykyä, erin-omaisia yhteistyötaitoja, stressinsietokykyä, projektijohtamistaitoja sekä näkemystä digitaalisten medioiden kehityssuunnista.

Tehtävä on vakituinen. Liitä hakemukseesi palkkatoiveesi.

Lisätietoja tehtävästä antavat:

Päätoimittaja Riikka Venäläinen, puh. 040-750 6852 (16.11. klo 11-12 ja 21.11. klo 13-14).

Studion ja Kuvan päällikkö Mika Lavonen, puh. 040-505 1271 (arkisin klo 16:00-17:00).

Haemme kesäksi

TOIMITTAJIA KALEVAAN

Olet etsimämme, jos olet innostunut, luova ja yhteistyökykyinen journalisti. Olet hyvä kirjoittaja ja pystyt ketterästi hyppäämään online-maailmaan. Jos pystyt kertomaan asiat visuaalisesti ja sinulla on kokemusta ulkoasun tekemisestä, on meillä tarjolla mielenkiintoista työtä myös lehden taitoryhmässä.

Arvostamme sopivaa koulutusta ja alan työkokemusta.

Jos kesätyö Kalevassa ja Oulussa kiinnostaa, käy täyttämässä hakulomake osoitteessa www.kalevakonserni.fi ja liitä mukaan vapaamuotoinen hakemuksesi työnäytteineen. Hakuaika päättyy **10.12.2017**.

Tiedustelut: toimituspäällikkö Pekka Vuollo, pekka.vuollo@kaleva.fi, puh. 0400 529059.

Kaleva Oy on Pohjois-Suomen johtava ja toimintaansa laajentava monimediayhtiö, joka tuottaa kiinnostavia ja puhuttavia sisältöjä niin painetussa kuin digitaalisessa muodossa sekä kuluttajille että yritysasiakkaille. Yhtiön julkaisutoiminnassa keskeistä on monikanavainen palvelukokonaisuus, jossa paperi-, verkko- ja mobiilipalvelut tukevat toisiaan.

Kaleva-konserniin kuuluvat emoyhtiö Kaleva Oy, mediaaliiketoimintaa tuottava Kaleva365 Oy, painotalo Erweko Oy, oululainen kaupunkilehti Forum24 Oy, Oulun Jakelutoimisto Oy, vaikuttajamarkkinoinnin edelläkävijä Indieplace Oy, Suomen suurin paikallisten tarjousten markkinapaikka Offerilla Oy sekä digitaalisen markkinoinnin asiantuntija Pro Ratat Oy. Vuoden 2016 liikevaihtomme oli 52,9 milj. euroa ja konsernissamme työskentelee n. 600 henkilöä.

Ääri rajoilla jo nyt. Lehdistössä työskenteleville tehdyn kyselyn mukaan kilpailukykysovimuksen tuomia lisätyötunteja pidetään kohtuuttomina. "Tilanne työpaikoilla on jo valmiiksi hyvin kuormittunut. Kun sen lisäksi vaaditaan vielä jotain lisää, se tuntuu liialliselta", Hanne Aho sanoo.

Lomista leikkaaminen ei käy

Journalistiliitto tavoittelee tes-neuvotteluissa lisää palkkaa ja koulutusta. ”Jos työnantaja pitää kiinni lomien lyhentämisestä, se on sitten kova paikka”, puheenjohtaja Hanne Aho sanoo.

MARJA HONKONEN, TEKSTI • KAI WIDELL, KUVA

Lomat, yleiskorotus ja koulutus. Nämä kolme asiaa ovat pöydällä lehdistön työehtosopimusneuvotteluissa. Lehdistön sopimus päättyy marraskuussa.

Työntekijöiden tavoitteena on korottaa palkkoja tuntuvasti. Kaksi vuositista TAKO-koulutuspäivää taas halutaan velvoittaviksi: mikäli työnantaja ei huolehdi niistä, työntekijä saa käyttää ne valitsemallaan tavalla.

Työnantaja haluaa leikata lomista. Medialiitto on esittänyt, että lomien kertymisen määrittäisi työsuhteen pituus, ei alalla oltu aika. Silloin yli kymmenen vuotta alalla työskennelleelle työpaikan vaihtaminen maksaisi kaksi lomaviikkoa, kun kesälomaoikeus putoaisi kuudesta viikosta neljään.

Viikon talviloman työnantaja haluaisi taas muuttaa kolmeksi yksittäiseksi vapaapäiväksi sementoidakseen kilpailukykyksopimuksen tuomat lisätyötunnit. Työnantaja voisi myös ostaa tai sopia talviloman työsopimuksessa pois.

”Ääritapauksessa työpaikan vaihtaminen voisi tarkoittaa työntekijälle kolmen viikon lomien menettämistä”, Journalistiliiton puheenjohtaja **Hanne Aho** sanoo.

Lomistaan Journalistiliiton jäsenet eivät ole valmiit tinkimään, Aho sanoo. Jäsenistön jo aiemmin tiedossa ollut kanta vahvistui jälleen lehdistössä työskenteleville suunnatussa kyselyssä.

”Kiire lisääntyy, työ pirstoutuu ja ihmiset tekevät paljon töitä myös työajan ulkopuolella. Loma on ainoa aika, jolloin töistä pääsee oikeasti irti. Siksi se on meidän ihmisille korostetun tärkeä”, Aho sanoo.

Neuvotteluissa Journalistiliitto on ehdottanut kilpailukykyksopimuksen tuomien lisätyötuntien poistamista.

”Jos työnantaja pitää kiinni lomien lyhentämisestä, se on sitten kova paikka. Meidän porukka on sanonut, ettei suostu siihen.”

JOURNALISTILIITTO NEUVOTTELEE syksyllä kaikilla sopimusaloillaan. Puheenjohtaja Aho ennakoii, että sopimusaloista suurimman, lehdistön, työehtosopimusneuvotteluista tulee myös vaikeimmat.

Työnantajapuolen Medialiitto varoitteli jo elokuun talouskat-sauksessaan, että vaikka mediatomialsia kasvaa, palkankorotusten olisi syytä olla maltillisia. Vaikeuksia ei ole vielä voitettu.

”Meidän koko koneemme on valjastettu tekemään mahdollisimman hyvä sopimus.

Hanne Aho,
Journalistiliiton puheenjohtaja

Aho vakuuttaa, että työntekijät ymmärtävät yhtiöiden tilanteen. Siksi mediatalojen pitäisi ymmärtää työntekijöidensä tilanne: elinkustannukset kasvavat ja työ muuttuu koko ajan vaativammaksi.

”Nyt etsitään tasapainoa”, Aho painottaa.

Prosenteista ei neuvottelujen tässä vaiheessa ole tapana puhua.

Aho kuitenkin huomauttaa, että liittokierroksen pelinavaajat, Teknologiateollisuus ja Teollisuusliitto sopivat 3,2 prosentin korotuksen kahden vuoden aikana itselleen minimiksi, eivät maksimiksi. Sen päälle alalla on tavattu sopia paikallisia korotuksia.

YLEISRADIOSSA NEUVOTELLAAN sekä ohjelmatyöntekijöiden työehtosopimuksesta että freelancetyöstä koskevasta Yhtyneet-sopimuksesta. Molemmat sopimukset ovat

voimassa marraskuun loppuun.

Ohjelmatyöntekijöiden tes-neuvotteluissa pääaiheeksi nousee työaika, Aho kertoo. Työnantajan toiveena on ”saada työaika paremmin käyttöön” eli muun muassa yhdenmukaistaa ruokatuntia koskevia käytäntöjä ja poistaa erilaisia rajoituksia sille, milloin työtä voi tehdä.

”Nämä tavoitteet johtaisivat siihen, että osan työaika kasvaisi selvästi”, Aho sanoo.

Työntekijät tavoittelevat muun muassa selviä yleiskorotuksia palkkaan. Ne olisivat Ahon mukaan perusteltuja liiton kaikilla sopimusaloilla.

KUSTANNUSTOIMITTAJIEN työehtosopimus päättyy niin ikään marraskuun lopussa. Kustannusalan työntekijät ovat Ahon mukaan tyytymättömiä palkkaukseensa, joka on matalampi kuin media-alalla tai korkeakoulutetuilla yleensä.

”Oppikirjapuolella on tehty viime vuosina digiloikka”, Aho muistuttaa.

”Kustannustoimittajien käsien läpi kulkevat kaikkien suomalaisten oppikirjat ja kaikki suomalainen kirjallisuus. Heidän työnsä on erittäin merkittävää, mutta vaativuus ei näy palkkauksessa.”

LEHDISTÖN, YLEN ja kustannustoimittajien sopimusten lisäksi neuvottelut olivat vielä maanantaina 6. marraskuuta kesken Mediahubin, elokuva- ja tv-tuotantojen sekä henkilöstövuokrausyritys Mediaringin tesseistä.

Kaikkien kolmen sopimukset päättyivät lokakuun lopussa. Sekä työntekijät että työnantajat arvioivat neuvotteluiden etenevän rakentavassa hengessä.

Av-kääntäjien tes-neuvottelut alkavat 4. joulukuuta. Sanoman radioiden neuvotteluissa tavoitteen on edetä lehdistön aikataulussa.

Journalistiliitolle tyypillistä on tehdä alakohtaiset ratkaisut, jolloin korotusprosentit ja sopimusten pituus voivat poiketa toisistaan.

Lehdistön neuvotteluissa on ollut esillä tähän mennessä vaihtoehtona kaksivuotinen sopimus. Sen pituinen sopimus vaatisi Ahon mukaan, että myös sopimuksen sisältöä kehitetään.

Tahtoa rakentaviin neuvotteluihin löytyy, Aho vakuuttaa.

”Meidän koko koneemme on valjastettu tekemään mahdollisimman hyvää sopimus.”

Hankaussähköä neuvotteluihin kuitenkin luo se, että työnantaja on käynnistänyt samaan aikaan useita yt-neuvotteluja. Aho pitää aikataulua erikoisena.

”On vaikea lukea, että se on satumaa.”

Journalistiliiton valtuusto koontuu 1. joulukuuta käsittelemään neuvottelutuloksia. ●

MITEN NEUVOTTELUT VAIKUTTAVAT TYÖHÖN?

● Journalistiliitto käy tes-neuvotteluita tänä syksynä kaikilla sopimusaloillaan. Osa vanhoista sopimuksista on jo päättynyt.

● Sopimuksettomassa tilassa noudatetaan vanhan tessin määräyksiä.

● Työtaistelutoimet, kuten lakko tai työsulku, ovat mahdollisia vasta, kun edellinen sopimuskautsi päättyy. Niistä on annettava varoitus kahta viikkoa ennen.

● Neuvotteluiden etenemistä ja tuloksia voi seurata liiton verkkosivuilla, some-kanavissa, jäsenkirjeissä ja Journalistissa.

Redaktionens kugghjul trivs i bakgrunden

JEANETTE BJÖRKQVIST, TEXT • KARL VILHJÁLMSOON, FOTO

Hon har jobbat i "sektorer" och i "bollar". Någon gång var det "linjer", en annan gång "lådor". Organisationsändringar till trots har Anci Varoma, 64, skött det grundjobb som ska göras på en redaktion.

Under de knappt trettio år som gått sedan **Anci Varoma**, tidigare sekreterare och numera assistent, första gången steg in på Svenska Yle har det gjorts så många omorganiseringar att hon inte kan räkna dem.

"Jag har jobbat på så många redaktioner med en så massa olika system omkring mig att jag inte minns alla. Men trots att organisationerna byggs om så finns det ett grundarbete som måste göras. Så har det varit på 1980-talet och så är det i dag."

För henne själv har det betytt att hon under åren skött allehanda löpande uppgifter på en lång rad redaktioner.

Sedan 2015 är hon knuten som assistent till nyhetsredaktionen, och numera ser hon bland annat till att både räkningar och frilansarnas arvoden betalas ut som de ska.

Ibland strider hon med de tekniska systemen som också tenderar genomgå förändringar och fungerar som stödperson så inte alla behöver slåss med dem.

"Jag försöker se till att ingen behöver slå huvudet i väggen för onödiga saker."

Sedan i höstas gör hon det för första gången tillsammans med ett gäng kolleger, ledda av utvecklingschef **Anna von Weissenberg**. Sammanlagt jobbar nio personer med administration på Svenska Yle – i Böle, Vasa, Åbo och Ekenäs.

"Tidigare har jag varit något av en ensamvarg på olika redaktioner utan några egentliga kolleger. Jag har varit allas och ingens kollega. Det hann gå några år då jag inte ens gick på möten eftersom jag inte hörde någonstans. Så är det inte längre och det tycker jag är bra."

Det administrativa, ja. Hur man

fungerar i den rollen beror förstås på hurdan slags person man är. Anci Varoma har valt att inte bara fokusera på siffersystemen, utan håller gärna ett öga på dem som jobbar omkring henne.

"Jag har säkert alltid varit en person som bryr mig om folk och då blir det kanske så att man gör lite utöver det som krävs av en."

Konkret kan det betyda att hon ser till att köket hålls städat ("Det tar ju bara några minuter"), att hissen fungerar ("Någon måste ringa reparatören om den är trasig"), att toaletten spolar som den ska ("Jag kan ju lika gärna göra det så det blir fixat")...

Det kan också betyda att hon dukar upp till fredagskaffe för redaktörer och medarbetare och dessutom ser till att det ofta står någonting hembakat på bordet.

"Nå jo. Fast jag vill inte framstå som en kaffekokare. Det är ju inte mitt egentliga jobb. Det kan låta banalt men det betyder väldigt mycket då man får sitta och umgås

med kollegerna en stund varje fredag."

Små saker som ökar trivselen, säger Anci Varoma.

MÅNGA JOURNALISTER vid fasta redaktioner känner till den här typen av nödvändiga kugghjul utan att göra något stort väsen av sig styr upp det praktiska.

Dels handlar det om konkret byråkrati. Dels handlar det om att finnas där, kanske hålla lite ordning på redaktionens kaospiloter, ha ett extra öra om någon behöver lasta av sig.

Det många också vet är att just de här stöttepelarna de senaste åren har rensats ut från flera redaktioner i samband med samarbetsförhandlingar.

När vi gör en snabb rundfrågning bland journalister på några av de stora finlandssvenska redaktionerna konstaterar många att det tidigare fanns en sådan person, men den är nu bortsparat.

Vid *Vasabladet* nämns ändå

OLIKA TYPER I FÖRÄNDRING

● Spencer Johnsons "Vem snodde osten?" (2000) är en allegori om fyra möss, som ska förhålla sig till att osten tar slut.

● Sniff och Snabb: Tänker inte så mycket, utan letar efter ny ost. Då de hittar den äter de upp och rusar vidare.

● Suck och Stön: Bekväma, tror att saker kan förbli som de varit. När osten tar slut blir Suck för-

virrad och inväntar att osten dyker upp på den vanliga platsen. Då han förstår att osten är slut börjar han leta efter ny ost. Stön är övertygad om att osten är stulen och vill inte leta efter ny. Han stannar och väntar på att den ska komma tillbaka, men tynar småningom själv bort.

● Bokens budskap är att man inte ska vara rädd för förändring.

Kollega för guldkant. Under de år Anci Varoma arbetat som sekreterare, assistent och allt-i-allo vid Svenska Yle tycker hon att klimatet har hårdnat. Färre människor måste göra mer och det finns inte alltid tid till eftertanke.

Maria Åstrand, vid Åbo Underrättelser **Marita Eriksson**.

ANCI VAROMA ställer sig i princip realistiskt till omorganiseringar, eller som hon säger: "Alla chefer vill väl sätta sina spår".

Samtidigt förnekar hon inte att de hårdaste omläggningarna också har tunga följder, varav just uppsägningar känns mest konkret.

På Yle fick ungefär 74 personer gå 2014 och så sent som i våras hade Svenska Yle en egen runda, som slutade i att sju personer blev uppsagda.

I höstas lades också hela organisationen om, och just nu lever man i efterdynningarna av det.

"Folk blir alltid lite bortkollrade en stund. Hos oss söker den nya organisationen fortfarande sin form. Har den högsta ledningen inte kunnat motivera varför de gör

de här ändringarna så blir förstås frustrationen ännu större."

Ändå tycker hon att journalister numera förhåller sig bättre till omläggningar än förr.

"Jag kommer ihåg den första stora organisationsförändringen, som kom efter att vi under 1990-talet hade fått jobba i lugn och ro. Folk var i panik. Den var helt enkelt en stor chock för många. Det ordnades seminarier om hur man ska handskas med förändring, många motarbetade den och en del vägrade anpassa sig."

Hon försökte också den gången stöda där det gick. Bland annat köpte hon **Spencer Johnsons** bestseller *Vem snodde osten?*, som är en metaforisk betraktelse av förändringar i arbetslivet (se fakta).

"Det är en jättebra bok, som jag läste och sedan fick den gå runt på redaktionen."

99

Har den högsta ledningen inte kunnat motivera varför de gör de här ändringarna så blir förstås frustrationen ännu större.

Anci Varoma

DEN FÖRSTA omläggningen har följts av väldigt många fler.

"Nu ändras ju organisationen ungefär vartannat år, och även om inledningen alltid är lite krånglig så har folk lärt sig att grundarbetet fortsätter, trots att helheterna justeras."

Det som också, än så länge, har fortsatt är fredagskaffet.

Numera sköter Anci Varoma det bara varannan fredag, eftersom hon gick i deltidspension vid årsskiftet.

Sedan hösten dricks fredagskaffet dessutom med mindre hembakat än förr.

"Efter den senaste omorganiseringen blev vi alla i höstas en enda stor helhet. Ibland är det femtio, sextio stycken där på fredagar och då går det inte längre att alltid baka själv. Men något tilltugg finns alltid för dem som samlas." ●

Säg morjens till John Blund

MAGNUS LONDEN magnus.londen@gmail.com SKRIBENTEN ÄR FRILANSJOURNALIST OCH FÖRFATTARE FRÅN HELSINGFORS.

Hur ska man förhålla sig till en arbetsdag som varar från sex på morgonen till midnatt? Det där att vara aderton timmar på g.

Fördömande, oroad, arg?

En sådan dag hade jag i går – utan att bli jättearg eller frustrerad.

Under 18 timmar hann jag med en lunch och såg till att jag promenerade några kilometer mellan varje möte och ringde visst ett eller två privata samtal. Men annars, i ett konstant arbetsflöde utan slut: laptopen fram, fila på texter, ringa, skriva mejl, pumpa på, stirra in i skenet, nå, du vet.

För i alla fall om du är företagare eller frilansare har du sannolikt nyligen haft en liknande arbetsdag. Det är då ansiktshyn får en kallblå patina av skärm-ljus och det gör ont att sluta ögonen.

Inbilla dig ändå inte att det finns något heroiskt eller duktigt inlindat i en adertons timmars arbetsdag. Det finns det inte.

Tvärtom, det är galenskap.

Men det är också vardagsrealism.

För det är så här det lätt blir, speciellt för frilansare och företagare. Du måste kunna fakturera – alltså måste projekt slutföras, många bollar ständigt finnas i luften och inga fasta arbetstider finnas. Bor det en

liten (nojig) perfektionist inom dig kan du dessutom generellt sett lägga till några timmar per dag – för man kan ju alltid göra bättre, gå djupare, sikta högre.

Därför brukar jag sucka lite när jag ser uppmaningar till exempel från statligt håll till arbetslösa/upsagda/studerande att bli företagare eller frilansare. Som om det skulle vara gräddfil till snabba cash och ett lyckligt liv.

”Också en frilansares kropp och själ absolut kräver och förtjänar regelbunden sömn.

Lyckligt liv?

Förresten, nu backar jag. Det ligger nog ändå lite i det. För i morgon på morgonen kan jag istället vrida mig i sängen nästan så länge jag vill, åtminstone i teorin. Jag hinner till och med till Pargas för att inspektera vårt stugbygge – mitt i veckan.

För mig är just den vetskapen, alltså känslan av frihet (berättigat eller inte), viktigare än pengarna och tryggheten med en fast månadslön. Och då kan jag svälja aderton timmar ibland.

Men det finns en sak jag – ärligt – inte tänkt tillräckligt på tidigare.

Sömn.

Att också en frilansares kropp och själ absolut kräver och förtjänar regelbunden sömn. Jag vet, detta är god-morgon-yxskafft-personifierat. Men efter att ha läst en intervju med en amerikansk sömnforskare – han sa att alla, alltså alla, måste värna om sin sömn – var det som om poletten äntligen trillade ner. Jag ville bums inleda en intim och långvarig relation med **John Blund**. (Tidigare hade jag inte ens torrhånglat med Mr Blund).

Och där är jag nu.

Men efter de där aderton timmarna i går gick det naturligtvis inte att få sömn. Tankarna och bokstäverna snurrade i huvudet, spasmer och ryckningar, täcket – liksom kroppen – slängdes hit och dit, klockan tickade på ... du vet nog igen precis vad jag menar.

Då var det dags för godmorgon-yxskafft nummer två:

Vill du lugna ner dig och somna gott? Läs då en (pappers) bok, heter det klassiska rådet.

I tamburen väntade journalistkollegan **Mikael Crawford**s roman i ett adlibris-paket. Jag ryckte upp det, tassade tillbaka till sängen, knäppte på pannlampan och kastade mig fnitterande in i en värld med kåta östnyländska tonårsskallar.

Och somnade.

Inte för att storyn var tråkig (tvärtom). Utan för att också frilansare måste sova.

SISTA LÖNTAGAREN

Den 22 november utkommer det sista numret av fackcentralen FFC:s tidning *Löntagaren*. Tidningen, som har en upplaga på 17000 exemplar och som utkommit med fem till sex nummer per år, ersätts med ett nyhetsbrev.

”Det känns vemodigt. Tidningen har varit en överlägsen kanal för att nå ut till vanliga, icke fackligt aktiva, medlemmar”, säger chefredaktör

Jonny Smeds.

FFC:s ordförande **Jarkko Eloranta** säger att organisationen följer trenden som går från papper till elektronisk information.

”Det är dels en kostnadsfråga, dels en jämställdhetsfråga – vi lade ner *Palkkatyöläinen* i fjol”, säger han.

För *Löntagarens* anställda innebär förändringen nya arbetsuppgifter.

”Ingen blir uppsagd men våra frilansskribenter och frilansfotografer förlorar många uppdrag”, säger Smeds.

Lina Laurent

UTLÅTANDE OROAR

På *Studentbladet* har man med intresse följt med Arbetsdomstolens färskta utlåtande om att pressens kollektivavtal kan tillämpas för en studenttidnings chefredaktör.

Det var Mellersta Finlands tingsrätt som bad Arbetsdomstolen om ett utlåtande i ett fall där den tidigare chefredaktören för Jyväskylä universitets studentkårs tidning väckt talan mot sin tidigare arbetsgivare och kräver inestående löner för närmare 10000 euro. Arbetsgivaren hävdar att pressens kollektivavtal inte kan tillämpas och kräver att käromålet förkastas.

Studentbladets chefredaktör **Erik Sandström** säger att tidningen inte följer pressens kollektivavtal, för att ”organisationen (Svenska Studerandes Intresseförening, SSI) inte har råd med det”.

Sandström själv får 1950 euro per månad men har inga planer på att kräva högre lön.

”Med bättre arbetsvillkor skulle det säkert vara enklare att hitta journalister som vill arbeta på längre sikt, men jag tycker det är viktigare att *Studentbladet* finns.”

Lina Laurent

etiikka

Sponsoroidun journalistin ohjeet

JARNO LISKI, TEKSTI • ANNA-KAISA JORMANAINEN, KUVITUS

Haastateltavan oikeudet ovat epäselviä, kun haastattelu tehdään mainokseen.

Tutkija saa haastattelupyynnön: "Artikkeli suureen sanomalehteen". Haastattelupyynnössä pyydetään tutkijalta kommentteja hänen erikoisalaansa liittyen. Sähköpostiviestissä mainitaan myös, että kyse on "sponsoroidusta journalismista".

Tutkija kysyy tarkemmin, mistä on kyse. Kyse on mainoksesta. Mainoksen tilannut firma tarjoaa ratkaisuja ongelmaan, joka on tutkijan mielestä vähäinen. Yrityksen mainoksessa esiintymistä tutkija pitäisi erittäin vahingollisena uralleen, joten hän kieltäytyy haastattelusta.

Hän ei halua esiintyä tässä jutussa omalla nimellään, koska ei halua aiheuttaa ongelmia toimittajalle. Vahinkoa ei päässyt tapahtumaan, mutta läheltä piti-tilanteesta nousee kiinnostavia kysymyksiä: mitä haastateltavalle on kerrottava mainoksesta, johon hänet haastatellaan; millaiset oikeudet haastateltavalla on jälkikäteen muokata tai perua lausuntojaan?

NATIIVIMAINONTA perinteisessä mediassa tarkoittaa journalistisen näköisiä juttuja, jotka kuitenkin on tehty mainostajan tavoitteiden eli yleensä myynnin edistämiseksi.

Journalistin ohjeita ei natiivimainonnassa voi noudattaa, koska se ei ole journalismia. Natiivimainoksiin kuitenkin haastatellaan asiantuntijoita yliopistoista, tutkimuslaitoksista tai viranomaisista. Sponsoroidun journalistin ohjeita ei ole.

Soittokierros muutamiin natiivimainontaa tekeviin yrityksiin – Otavamediaan, Mediahubiin sekä MustReadiin – tuottaa yhdensuuntaisen tuloksen. Useimmiten haastateltavat ovat jutusta maksavan asiakkaan osoittamia, jolloin ongelmatilanteita ei tule.

Kun haastatellaan ulkopuolisia, tehdään hyvin selväksi, mihin haastattelu on tulossa. Haastateltavalle annetaan myös journalistista juttua laajemmat vapaudet muuttaa ja perua sanomisiaan. Näin tehdään, koska mainosjutusta maksavan asiakkaan etu ei ole päätyä riitelemään haastateltavien kanssa.

MustReadin natiivimainonnasta vastaava **Merja Mähkä** kuitenkin pitää hyvänä ajatusta "sponsoroidun journalismin" ohjeista.

"Voisin vaikka itse kirjoittaa meille sellaiset. Olisi hyvä idea

JOURNALISTIN OHJE 17

JO 17: Haastateltavalla on oikeus saada ennakolta tietää, millaisessa asiayhteydessä hänen lausumaansa käytetään. Hänelle on myös kerrottava, jos haastattelua voidaan käyttää useissa eri väli-neissä. Haastateltavalle pitää aina kertoa, onko keskustelu tarkoitettu julkaistavaksi vai ainoastaan tausta-aineistoksi.

tehdä toimintatapoja läpinäkyväksi tältä osin", Mähkä innostuu.

Viestinnän eettisen neuvottelukunnan tai Mainonnan eettisen neuvoston ohjeet eivät puutu jututuprosessiin samalla tarkkuudella kuin *Journalistin ohjeet*.

Mainonnan eettisen neuvoston pääsihteeri **Paula Paloranta** nostaa kuitenkin esiin hyvää markkinointitapaa sääntelevän Kansainvälisen kauppakamarin Markkinointisääntöjen 14 artiklan, joka kieltää julkiseen tai yksityiseen henkilöön viittaamisen ilman hänen etukäteen antamaansa lupaa.

"Toivoisin että haastateltaville ei puhuttaisi sponsoroidusta journalismista tai natiivimainoksista, vaan selvällä suomen kielellä mainoksesta", sanoo Paloranta.

MYÖS HAASTATTELUJA paljon antavat tahot ovat pohtineet asiaa. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistolla pohdinta alkoi, kun viranomaisessa

huomattiin Asuntomessujen poimineen markkinointiinsa faktaa heidän verkkosivuiltaan.

"Siitä tuli mieleen, että mitä me teemme, jos tulee haastattelupyynn-
tö", kertoo toimiston tiedottaja **Maria Swanljung**.

Virallisia linjauksia ei ole tehty. Swanljungin mukaan viranomaisen palvelee kaikkia, jotka tietoa kysyvät. Markkinointikäyttöön tulevia haastatteluja annettaessa pitää olla poikkeuksellisen tarkka.

"Jos muuten pyydämme vain sitaatit nähtäväksi, niin tällaisissa tapauksissa varmaan olisimme tarkempia, millaiseen kokonaisuuteen se haastattelu lopulta on tulossa", Swanljung sanoo. ●

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI KÄSITTELEE JOURNALISTIN OHJEITA, JOTKA OVAT AJANKOHTAISIA TAI MUUTEN KIINNOSTAVIA.

anna hyvän kiertää

PANU KARHUNEN, 35

● **Vt. toimituspäällikkö** Ilta-Sanomissa. Vastaa uutisista, politiikasta, Taloussanomista, Startelistä ja ISTV:n sisällöistä.

● **Aloitti** työt Ilta-Sanomissa 2002. Työskennellyt aiemmin muun muassa Ilta-Sanomien uutispäällikkönä ja ISTV:n esimiehenä.

● **Opiskeli** Sanoman toimittajakoulussa 2007–2008 ja Helsingin Sanomien säätiön stipendillä Oxfordin yliopiston Reuters-instituutissa 2016–2017.

● **TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIAANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIESTIÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN PALSTALLA.**

Koko ajan eteenpäin. Uusien kerronnan keinojen ohella on pidettävä silmällä vielä uudempia, Panu Karhunen sanoo. Keväällä mobiilijournalistien konferenssissa MojoConissa näkyviä teemoja olivat muun muassa VR- ja 360-videot. "On vaikea sanoa, millaiseen rooliin ne nousevat uutismaailmassa. Mediassa laajemmin niiden rooli tulee olemaan varmasti vahva."

Innostunut mobiilimies

NINA ERHO, TEKSTI • KAI SINERVO, KUVA

KALLE PIRHOSEN VALINTA

Ylessä audience editorina työskentelevä **Kalle Pirhonen** valitsi esiteltäväksi *Ilta-Sanomien* vt. toimituspäällikön **Panu Karhunen** työn journalistin kehittäjänä:

"Panu Karhunen on malliesimerkki journalistista, joka ei pelkää heittäytyä tai kehittää itseään, mikä on valtava etu myös työnantajalle. Viimeksi Panu oli kehittämässä itseään Oxfordissa ja tuli takaisin intoa täynnä.

Panulla on loputon ideamoottori ja hän ymmärtää journalismia erittäin laaja-alaisesti – sisällöt, muoto, jakelu."

" Innostuin mobiilijournalismista muutama vuosi sitten ISTV:n esimiehenä. Uutisvideoiden tekeminen kännykällä kehittyy koko ajan, mutta tutkimusta siitä on vielä vähän. Siksi valitsin aiheeksi sen, kun hain stipendiaatiksi Oxfordin yliopiston Reuters-instituuttiin", sanoo *Ilta-Sanomien* vt. toimituspäällikkö **Panu Karhunen**.

"Haastattelin tutkimuksessani yhtätoista mobiilijournalistia eri puolilta maailmaa. Esiin nousi heti kokemus, että kännykällä pääsee usein lähemmäs kohdetta, tarinaa ja ihmisiä kuin isommalla tv-kalustolla.

Tein Helsingin Kampissa kenttäkokeen, jossa vertailin kännykällä ja tv-kameralla haastattelemista. Kännykällä kuvaava yksittäinen toimittaja sai enemmän haastatteluja kuin kahden hengen tv-kuvausryhmä. Osa ihmisistä tosin piti isoa kameraa ja tv-kuvausryhmää uskottavampana.

Kännykkä on journalistille todella kätevä työkalu, jolla voi applikaatioiden ja tekniikan kehittyessä tehdä koko ajan enemmän. Silti yhden toimittajan malli ei ole ideaali kaikessa.

Olennaista on valita kalusto ja kokoonpano keikan mukaan.

Koko ajan pitää myös miettiä, milloin video ylipäättään on oikea keino kertoa tarina. Parhaiten video toimii, kun aiheeseen liittyy toimintaa, jota näyttää. Välillä perinteiset stillkuvat, teksti tai grafiikka toimivat paremmin kuin video. Olennaista on muistaa, että muodon pitää tukea sisältöä – ei toisin päin.

Aika Oxfordissa sai myös tajuamaan, miten hyvin monet asiat meillä Suomessa ovat. **Sipilän** ja Ylen selkkaus oli vakava asia, ja lehdistönvapausindeksin laskeminen harmitti, mutta uutiset näki toisin, kun ympärillä oli toimittajia esimerkiksi Gazasta, Venäjältä ja Kuubasta.

Nykyisessä työssäni kehitystyö on keskeinen osa toimenkuvaa. Inspiraatiota siihen antaa toimituksen innokas porukka. Ideoille ei tee koskaan pahaa niiden pallottelu kollegoiden kanssa. Joku taitaa parhaiten juttujen tarjoilun, joku ulkoasun, joku kuvan ja joku itse substanssin. Kun eri osaajat saa toimimaan yhteen, syntyy asioita, joihin kukaan ei pystyisi yksinään."

Kaikki median rakenteista

Millaisella kentällä tämän lehden lukijakunta tekee työtään? Siihen vastaa kattavasti neljäs, kokonaan uudistettu painos *Suomen mediamaisema* -kirjasta, jonka aiemmat versiot ovat ainakin journalistiikkaa yliopistossa opiskelleille tuttuja.

Kyllä, kirja on edelleen puiseva, raskas ja täynnä lukuja. Mutta kyllä, se kannattaa silti lukea uudelleen. Ei ehkä yhdellä istumalla, vaan artikkeli kerrallaan.

Esimerkiksi uutisvälitystä koskeva luku antaa hyvää taustaa keskustelulle STT:n roolista ja sen tukemisesta. Julkaisutilaisuudessa tekijät herättelivät myös laajempaa keskustelua viestintäpolitiikasta.

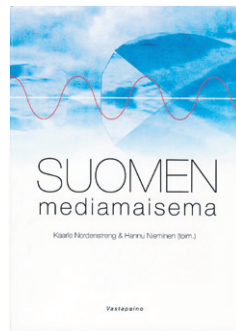
Suomen mediamaisema piirtää kuvan kotimaisesta mediasta, joka on kansainvälisesti vertaillen vielä runsas ja moniääninen, mutta omistukseltaan keskittynyt.

Mielenkiintoista päivitetystä laitoksessa

on, että sitten viime painoksen median käytössä on tapahtunut käänne: vuosien 2010–2012 tietämällä verkon päivätavoittavuus ohitti perinteiset mediat.

Kirja toimii myös hakuteoksena, vaikka sen tiedot armotta vanhenevat. On arvo sinänsä, että ne säännöllisin väliajoin silti kerätään yksiin kansiin.

Marja Honkonen

KAARLE NORDENSTRENG & HANNU NIEMINEN (TOIM.):
SUOMEN MEDIAMAISEMA,
VASTAPAINO 2017

Ristiriitaa voi nähdä myös siinä, että kaupallisen median edustajat ovat arvostelleet yhteiskunnan rahoitusta Ylelle media-alan kilpailutilannetta vääristäväksi. Mahdollinen STT:n kautta pääasiassa maakuntalehdille itselleen kanavoitua tuki olisi kuitenkin jees.

Toimittaja Anne Moilanen
MustReadissa 29. lokakuuta

Tilanne on oikeasti niin vakava, että jos jonkinlaista tukevaa ratkaisua ei löydy, sitten uutispalvelu vain loppuu. Ensi vuonna ei voi enää tehdä tukiratkaisuja, koska sitten se on jo ohi.

Keskisuomalaisen päätoimittaja
Pekka Mervola Demokraatissa
27. lokakuuta

Alma Median kanta on, että kaupallisen median elinvoimaisuus tai uutistoiminnan monimuotoisuus ei voi rakentua valtiolta saatavien tukien varaan. Kestävää liiketoimintaa luodaan

vain silloin, kun itse kyetään uudistumaan toimintaympäristön muutosten keskellä eikä verovaroin. Kaikille toimijoille tulee luoda tasavertaiset toimintaedellytykset ilman kilpailua vääristäviä tukia.

Toimitusjohtaja Kai Telanne
Alma Median osavuositarkastuksessa
27. lokakuuta

Tulosta tekevissä taloissa on muita todennäköisemmin kehitykseen osoitettuja resursseja. Niiden edustajat ovat muita valmiimpia panostamaan koulutukseen, osaamiseen etenkin teknologiassa sekä muihin tulonlähteisiin kuin journalistisen sisällön myyntiin ja mainontaan.

Päätoimittaja Riikka Virranta
Suomen Lehdissä 1. marraskuuta

Mitä vahvempi talous, sitä helpompaa riippumattomuus on.

Medialiiton toimitusjohtaja
Jukka Holmberg Suomen Kuvalehdessä
3. marraskuuta

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Sanavalinta sananvalintana

Talorakentaminen Suomessa kiritti Lemminkäisen tulosta”. Pitäisikö *Taloussanomien* (26. lokakuuta) otsikossa lukea ”talorakentaminen”?

Taru Kolehmainen kirjassa *Kielenhuollon juurilla* kerrotaan monista ”yhdyssanasubstantiivien nominatiivi- ja genetiivi-alkuisuutta” pohtineista kielentutkijoista. Kysymys todetaan yhdeksi oikeakielisyytemme vaikeimmista: Lämmönmittari vai lämpömittari? Yhtiökokous vai yhtiönkokous?

Nykyisissä kielioppaissa annetaan asiasta vain niukkoja ohjeita. Usein esitetään, että yhdyssanan alkuosa on genetiivissä, jos jälki-osa on verbistä johdettu substantiivi ja alkuosa ilmaisee tuon verbin tekemisen kohteen (kodinhoito).

Yhdyssanoista väitelleen **Laura Tyysterin** mukaan genetiivialkuiset yhdyssanat ovat uusien yhdyssanojen joukossa todella harvinaisia. Nominatiivialkuinen muoto täyttää useimmat ilmaisutarpeet. (Kotuksen verkkosivut, 14. syyskuuta 2015.)

Kieli muuttuu, ja joskus perinteinen korvataan uudella. Viime vuosisadan alkupuoliskon kieltä kuvaavassa *Nyky-suomen sanakirjassa* yksi hakusanoista on ”sanavalinta”, mutta ”sanavalintaa” kirja ei tunne. Nykykieltä kuvaavassa *Kielitoimiston sanakirjassa* ”sanavalinta” ja ”sanavalinta” esitetään toistensa synonyymeina.

Ja toden totta. *Helsingin Sanomissa* kerrotaan 23. elokuuta, että **Antti Rinteen** synnytystälkoot-sanavalinta tyrmistyttää demareitakin. Yleensä kannatan sananvapautta. Nyt valinta ”sanavalinta” tyrmistyttää minua, ja kuvittelen, että useimpia tyrmistyttää. Emmehän puhu ”sanavapaudestakaan”!

Järjestän kyselyn Twitterissä: ”sanavalinta” vai ”sanavalinta”? Vastauksia tulee 83. Peräti 75 prosenttia vastaajista on valinnut ”sanavalinnan”. Ehkäpä he kannattavat myös ”talorakentamista”.

uusiin tehtäviin

KUVA: JUSSI NAHKURI / YLE

KUKA?

Sami Koivisto, 46, on aloittanut Yleisradion vuorovaikutuspäällikkönä, tuttavallisemmin Yle-tyyppinä. Hän siirtyi tehtävään Yle Uutisista, missä hän on työskennellyt sosiaalisen median toimittajana. Aiemmin hän on työskennellyt toimittajana muun muassa *Ilta-Sanomien* mielipide- ja verkkotoimituksissa.

Ylen ja yleisön välissä

Sinut nimitettiin yleisöasiamieheksi, mutta nyt olet vuorovaikutuspäällikkö. Miksi? Jo rekrytointivaiheessa oli puhe, että vanhanaikainen titteli muutetaan. Kysimme ehdotuksia yleisöltä, koska koen, että sukupuolineutraaleista tittleistä on parempi keskustella kuin pakkosyötää niitä.

Miksi Yle tarvitsi yleisöasiamiehen?

Tehtäväni on lisätä journalismin läpinäkyvyyttä ja auttaa Yleä kuuntelemaan kansalaisia vielä paremmin. JSN:n ja päätoimittajien julkinen rooli on usein kommentoida, kun journalismissa menee joku pieleen. Itse haluaisin avata yleisölle myös oikein menevän journalismin tekemistä.

Mitä käytännön työ on?

Esimerkiksi läpinäkyvyyden sparraamista toimitusten kanssa ja palautteeseen liittyvien kysymysten ratkomista. Työ muotoutuu yleisön ja Ylen tarpeiden mukaan.

Liittyykö tehtäväsi Yle-gateen?

Varmasti gatekin herätteli huomaamaan läpinäkyvyy-

den ja yleisödialogin tarpeen kasvua. Some ja vastamediat lisäävät läpinäkyvyyden tarvetta myös etiikkaan sitoutuneissa medioissa.

”Median on tärkeää puolustaa julkisesti etiikkaansa.

Miten jaksat kriittisen palautteen keskellä?

Yritän oppia siitä. Saan silloin tällöin puheluita iäkältä kansalaisilta, jotka kokevat tulevansa unohdetuksi, kun kaikki tapahtuu verkossa. Sometoimittajana kohtaamaani raivoon verrattuna kohteliaiden soittajien kanssa on levollista keskustella. Kovankin kritiikin taustalla on yleensä yhteinen pyrkimys hyvään.

Miten seurat palautetun?

Poimin kysymykset, joihin vastaamisesta julkisesti on eniten hyötyä. Jos vastaan trollille, vastaan silloinkin muille. Median on tärkeää puolustaa julkisesti etiikkaansa.

Jos tekijä ja yleisö ovat eri mieltä, kummalle olet lojaali?

Molemmille. Kaikesta palautteesta pitää yrittää nähdä, mitä sen taustalla on ja mitä opittavaa siitä on. En silti kyseenalaista päätoimittajien päätöksiä vaan yritän avata, miksi ratkaisuihin päädyttiin ja luoda rakentavaa keskustelua.

Miten olisit hoitanut Sanna Ukkola -gaten?

Kriiseissä on tärkeää kertoa heti avoimesti, mitä on tapahtunut. Jos joku on tehnyt virheen, se kannattaa heti myöntää ja pyytää anteeksi. Ukkolan tapauksessa on käyty montaa eri keskustelua. Silloin kannattaa hahmottaa, mikä on kokonaisuudessa tärkeintä. Tässä sitä olivat keskustelu alkupe- räiskansojen pyhän kuvaston käytöstä ja keskustelu toimittajalle sopivasta käytöksestä.

Mitä teet vapaa-aikasi?

Ulkoilen whippet-koirani Sulon kanssa, soitan 70-luvun rokkia The Innocent Victims -bändissä, uin sekä teen puutarhatöitä puolisoni kanssa.

Nina Erho

SATTUU TAPAHTUU

Baarista pyöräillen jutuntekoon

Olin keväällä 2003 katsomassa The Flaming Sideburns -yhtyeen keikkaa vaasalaisravintolassa. Olin kirjoittanut musiikkijuttuja vuodesta 1998 alkaen, ja *Pohjalaiseen*kin yhden jutun aiemmin.

Kun yhtyeen laulaja **Eduardo Martinez** sattumalta tuli viereeni seisomaan baaritiskille, koin aamuyöllä puoli neljältä, että nyt olisi juuri se hetki jatkaa uraani *Pohjalaisen* avustajana.

Laulaja antoi numeronsa ja sovimme, että menen seuraavana päivänä tapaamaan heitä hotellille. Heräsin aamulla kengät jalassa kaverini sohvalla ja soitin ensitoikseni *Pohjalaiseen* kertoakseni sopimastani haastattelusta. Ihme kyllä, sain myytyä jutun heille.

Tietoni yhtyeestä rajoittuivat siihen, että olin nähnyt bändin pari kertaa livenä. Nettiin en päässyt, joten lähdin tulipalokkiereillä toiselle puolelle kaupunkia penkomaan toisen ystäväni musiikkilehtipinoa.

Epätoivoisen taustoittamisen jälkeen lainasin miestenpyörää, jossa satula ei meinannut millään pysyä kiinni.

Saavuini Hotelli Waskiaan edellisillan meikit naamallani, samat vaatteet ylläni. Kun laulaja näki minut, hän taisi purra huultaan, ettei repeäisi huutonauruun.

Kun aloin haastatella, ohjasin kysymykseksi pelkästään laulajalle ja rumpali **Jarkko Jokelaiselle**: minulla ei ollut muiden paikalla olleiden osalta hajuakaan, ketkä kuuluvat bändiin ja ketkä olivat roudareita.

Haastattelun jälkeen hakkasin hotellin pihassa satulaa pyörään. Kun lähdin polkemaan heiluvalla fillarilla, bändibussi kaartoi ohitseni ja näin bändin jäsenten nauravaiset naamat ikkunassa. Koko yhtye vilkutti minulle.

Elina Järvi

KIRJOITTAJA ON KIRJAILIJA JA FREELANCETOIMITTAJA.

KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDessä. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Paikallisuutiset kartalle

MARJA HONKONEN, TEKSTI • PENTTI VÄNSKÄ, KUVA

Markus Sjöberg kehittää sovellusta, jonka toivoo tuovan lisää näkyvyyttä paikallisjournalismille.

Suonenjoki on epätodennäköinen paikka löytää journalismi-startup, mutta sellaista siellä kehitellään.

Media-alan yrittäjä **Markus Sjöberg** työskentelee paikkakunnalla Locationnews-utissovelluksen parissa. Sen hän toivoo antavan paikallisjournalismille lisää näkyvyyttä ja kansalaisjournalisteille julkaisukanavan.

”Ajatus on tuoda yhteen erilaiset sisällöt ja kertoa asioista, jotka jäisivät muuten kertomatta”, Sjöberg sanoo.

LOCATIONNEWS ON paikkatietoihin perustuva uutiskanava, jossa eri julkaisijoiden sisällöt kerätään yhteen. Sovelluksen on voinut ladata puoli vuotta, ja nyt se on Sjöbergin mukaan ”riittävän valmis” laajempaan käyttöön.

Julkaisijoita on mukana nyt parikymmentä, muun muassa *Tripsteri*-sivusto, *Uusi Savo* -ilmaisjakelulehti ja Rautalammin kunta.

Paikallislehdissä projektiin on

suhtauduttu Sjöbergin mukaan varoen.

”Siellä on vahva pelko siitä, että kehitys heikentää heidän tulostaan, vaikka ajatuksemme on tarjota heille uusi väline sen parantamiseksi.”

Lehtien kannalta ”muttia” on kaksi: Jutut ovat Locationnewsin alustalla, minne ne julkaistaan automaattisesti lehtien verkkosivuilta. Kun julkaisijoiden joukko on kirjava, journalismi voi sekoitua kaupallisiin sisältöihin.

Sjöberg vakuuttaa, että juttujen erottelu selvenee, kun sovellus kehittyy ja julkaisijoita tulee lisää.

Omiin juttuihinsa lehdet voivat myydä mainoksia myös Locationnewsin alustalla.

Locationnewsin on tarkoitus saada tulonsa kaupallisista sisällöistä ja mainonnasta. Kehitystä ovat rahoittaneet Googlen Digital News Initiative, yrityslaina ja viisihenkisen tekijätiimin säästöt.

Sjöbergiä ajaa halu tuoda paikallislehdet digiaikaan ja luoda yhteisöllisyyttä. Hän on työskennellyt itsekin paikallislehdissä, eikä usko, että sovellus söisi niiden roolia.

”Ammattilainen on aina ammatilainen, eikä hänen työtään massa korvaa.” ●

TOIMITTAJIEN KEHITYSAKATEMIA JA MATKA-APURAHAT 2018, HAKU AUKI 10.-28.11.2017

Ulkoministeriö järjestää vuonna 2018 Kehitysakatemian, joka on kehityskysymysten perehdyttämishjelma suomalaisille toimittajille. Kehitysakatemian tavoitteena on syventää osallistujien tietoja globaaleista kehityskysymyksistä sekä perehdyttää heidät Suomen kehityspoliittikan ja kehitysyhteistyön kokonaisuuteen.

Ohjelma koostuu kolmesta seminaaripäivästä Helsingissä ja noin viikon pituisesta kenttämatkasta. Kurssille valittavilta edellytetään osallistumista ohjelmaan kokonaisuutena. Ohjelman kielinä ovat suomi ja englanti. Aikataulu, hakulomake ja ohjeet löytyvät ministeriön verkkosivuilta: <http://formin.finland.fi>.

Ulkoministeriö myöntää vuonna 2018 myös matka-apurahoja toimittajille ja kuvaajille, jotta he voivat tutustua Suomen kehitysyhteistyöhön ja kehityspoliittikan toteutukseen käytännössä. Apurahojen tarkoituksena on parantaa toimittajien edellytyksiä seurata Suomen kehityspoliittikkaa sekä edistää kehityspoliittikan ja kehitysyhteistyön käsittelyä eri tiedotusvälineissä. Matka-apurahaan kuuluu Helsingissä järjestettävä seminaaripäivä Suomen kehityspoliittikasta ja kehitysyhteistyöstä. Apurahan käytön ehdot, hakuohjeet ja lomakkeet löytyvät ulkoministeriön verkkosivuilta: <http://formin.finland.fi>.

UTVECKLINGSKADEMIN OCH RESESTIPENDIER FÖR JOURNALISTER 2018, UTLYSNING 10-28.11.2017

År 2018 ordnar utrikesministeriet Utvecklingsakademien som är ett utbildningsprogram i utvecklingsfrågor för finländska journalister. Utvecklingsakademins idé är att fördjupa deltagarnas kunskaper om globala utvecklingsfrågor och att introducera dem till Finlands utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete.

Kursen består av tre seminariedagar i Helsingfors och en fältresa på ca en vecka. De som väljs till kursen förväntas delta i hela programmet. Kursen är på finska och engelska. Tidsplanen, ansökningsblanketter och anvisningar finns på utrikesministeriets webbplats: <http://formin.finland.fi/sv>.

År 2018 beviljar utrikesministeriet också resestipendier till journalister och fotografer för att de ska kunna bekanta sig med hur Finlands utvecklingssamarbete och utvecklingspolitik genomförs i praktiken. Syftet är att förbättra journalisternas förutsättningar att rapportera om Finlands utvecklingspolitik och att främja att utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete behandlas i olika medier. Till resestipendiet hör en seminariedag i Helsingfors om Finlands utvecklingspolitik och utvecklingssamarbete. Stipendiets villkor, ansökningsanvisningar och blanketter finns på utrikesministeriets webbplats: <http://formin.finland.fi/sv>.

ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET

Mediatalo Keskiuomalainen on Suomen suurin maakunta- ja paikallislehtimedia, joka julkaisee 62 lehteä ja verkkopalvelua. Tunnetuimpia lehtinimikkeitämme ovat Keskiuomalainen, Savon Sanomat, Etelä-Suomen Sanomat, Iisalmen Sanomat, Warkauden Lehti, Aamuposti, Keski-Uusimaa, Itä-Häme, Uusimaa, Helsingin Uutiset, Länsiväylä, Vantaan Sanomat, Tamperelehti, TurkuLehti ja Suur-Jyväskylän Lehti. Konsernissa työskentelee lähes 2000 media-alan asiantuntijaa.

Yli sata kesätyöpaikkaa tarjolla eri puolilla Suomea!

Me Mediatalo Keskiuomalaisen lehdet etsimme nyt kesätöihin reippaita toimittajia ja valokuvaajia 1–3 kuukauden määräaikaisiin työsuhteisiin. Töitä on tarjolla Etelä-Suomen, Keski-Suomen, Savon ja Päijät-Hämeen alueilla.

Arvostamme sinussa:

- ammatillista kunnianhimoa ja halua loistaa
- tuoreita ja mielenkiintoisia ideoita
- ripeyttä ja maalaisjärkeä
- joustavuutta ja yhteistyötaitoja
- alan korkeakouluopintoja tai muuten sopivaa koulutusta
- verkko-osaamista ja poltetta sosiaalista mediaa kohtaan

Me lupaamme sinulle:

- työkokemusta, jolla on merkitystä myös tulevaisuudessa
- mahdollisuuksia kehittää omaa osaamista
- mukavat työkaverit

Voit hakea haluamiisi lehtiimme ympäri Suomea konsernimme nettisivujen kautta yhdellä samalla lomakkeella. Kesätoimittajien haku on auki marraskuun ajan, joten muista lähettää hakemuksesi ajoissa!

➔ www.keskiuomalainen.com/rekry

keskiuomalainen.com

KESKISUOMALAINEN JYVÄSKYLÄN Sanomat **LAUKAA-KONNEVESI** **SAMPO**
Sisä-Suomen Lehti **5 VIITTIPIIKKINEN** **Viitasaaren Seutu** SAVON SANOMAT **IISALMEN SANOMAT**
Töölön KAUPUNKILEHTI **HEINÄVEDEN LEHTI** **JOROISTEN LEHTI** **Koillis-Savo**
MATTI JA LIISA **Miilu** **PIEKSAMÄEN LEHTI** **Pielavesi Keltie** **Pitäjäläinen** **Sisä-Savo Soisalon** **UutisJou**
WARKAUDEN LEHTI HELSINGIN UUTiset **LÄNSIVÄYLÄ** **VANTAA SANOMAT** **AAMUPOSTI** **VIKKOUUTiset** **VIKKOUUTiset**
KESKI-UUSIMAA **VIKKOUUTiset** **LÄNSI-UUSIMAA** **SIPOON SANOMAT** **UUSIMAA**
MONTROLAN UUTiset **NURMIJÄRVEN UUTiset** **VIHDIN UUTiset** **ETELÄ-SUOMEN SANOMAT** **ITÄ-HÄME** **VOI MA**
HOLLOLAN SANOMAT **NASTOLA** **aluelehti** **Päijät-Häme** **UUSI LAHTI**
IMATRALAINEN LAPPEENRANNAN UUTiset **SEINÄJOEN SANOMAT** **TAMPERELAINEN** **Turkulainen**

kolumni

Isänmaan
asialla

Hybridivaikuttaminen ja jopa hybridi-sota. Niistä puhuvat kaikki. Vast'ikään puolustusministeriön liepeiltä kuultiin varoituksia Venäjän mahdollisista yrityksistä sekaantua presidentinvaaleihin. Toimittajille hybridivaikuttaminen ei kuitenkaan ole vain yksi juttuaihe. Se on syy koko ammatin ytimeen menevälle itsetutkiskelulle.

Hybridivaikuttamisen yhdeksi tavoitteeksi on nimetty epäluulon herättäminen kansalaisissa yhteiskunnan keskeisiä toimijoita kohtaan. Mitä vähemmän ihmiset luottavat esimerkiksi viranomaisiin, sitä heikommin valtio kykenee toimimaan yllättävissä kriisitilanteissa.

JANNE ZAREFF janne.zareff@yle.fi KIRJOITTAJA ON YLEISRADION TOIMITTAJA.

”Missä vaiheessa puhe uhkista alkaa vaikuttaa siihen, miten ja mistä asioista kerrotaan avoimesti?”

Yksi journalismin keskeisistä tehtävistä taas on nimenomaan pitää kansalaiset epäluuloisina oman maansa vallankäyttäjää kohtaan. Journalisteilla on siis väistämättä ainakin yksi yhteinen tavoite mahdollisten hybridivaikuttamiseen tähtäävien, vihamielisten ulkovaltojen, eli tarkemmin sanottuna Venäjän kanssa. Tästä väistämättömyydestä syntyy omainen dilemma.

Varmaankin useimmat toimittajat ajattelevat laillani, että jos sytyisi sota, tiedonvälityksen riippumattomuudesta voitaisiin jonkin verran tinkiä maanpuolustuksen hyväksi.

Suomen alueelliseen koskemattomuuteen tähtääviä sotaponnisteluja tuettaisiin, vaikka se tarkoittaisi itsesensuuria joidenkin asioiden osalta. Mutta mitä tällainen sota-ajan itsesensuuri tarkoittaa

taa ajassa, jossa useinkaan ei ole selvää, ollaanko sodassa vai ei?

Missä vaiheessa isänmaan kokea uhka katsotaan niin suureksi, että vallan vahtikoiran tehtävästä voidaan tinkiä? Riittäisivätkö tunnusmerkit, aseistetut joukkioit Suomen alueella? Entä laaja, jatkuva verkkohyökkäys? Aggressiivinen propagandakampanja, jolla yllytetään ääriryhmiä mellakoimaan? Tai riittääkö jo uhka siitä, että Venäjä pyrkii vaikuttamaan meillä käytyihin vaaleihin? Missä vaiheessa sota nykyään alkaa? Ja mistä alkaa sota-ajan itsesensuuri?

Eiväthän nämä toivottavasti niin välittömän ajankohtaisia pohdintoja ole. Mutta kun puhe hybridiuhkista on jatkuva, on toimituksissa hyvä huomata myös se, että monia miellyttäisi pitää itsesensuurin kynnyksen mahdollisimman alhaisena. Missä vaiheessa puhe uhkista alkaa vaikuttaa siihen, miten ja mistä asioista kerrotaan avoimesti?

kuolleita

Lämminsydäminen
oman tiensä kulkija

Kustantaja, tietokirjailija ja toimittaja **Niklas ”Niko” Herlin** löydettiin kuolleen asunnostaan 10. lokakuuta Nizzassa Ranskassa. Hän oli syntynyt 18. marraskuuta 1963 Kirkkonummella.

Suorapuheinen, ystävällinen, luova, tasa-arvoinen, sananvapauden puolustaja. Näin *Uuden Suomen* lukijat luonnehtivat Nikoa, ystävääni ja työtoveriani. He osuvat sataprosenttisen oikeaan.

Yhteinen journalistinen taipaleemme alkoi *Kauppalehdessä* vuonna 1991. Oli ainutlaatuista päästä seuraamaan intohimoisen, sivistyneen ja pelkäämättömän journalistin työtä lähietäisyydeltä. Niko oli nopea ja tarkka. Kilpailussa journalistin suuresta päämäärästä, skuaubeista, hänelle oli vaikea pärjätä.

Kauppalehden jälkeen Niko teki toimittajan töitä *Suomen Kuvaleh-*

dessä ja *Ilta-Sanomissa*. Lisäksi hän kunnostautui tietokirjailijana.

Vuonna 2003 Niko perusti Teoskustantamon. Siellä hänen ja toisen intohimoisen kulttuuri-ihmisen, **Silja Hiidenheimon** tiet kohetasivat tavalla, joka on jo piirtynyt suomalaisen kirjallisuuden historiaan.

Vuonna 2007 lähdimme projektiin nimeltä *Uusi Suomi*. Silloin Niko paalutti journalismia ja sananvapautta näin:

”Sananvapaus on tärkeä arvo. Sananvapauden käyttöön liittyy vastuu sanomisistaan. *Uusi Suomi* ei julkaise mitä tahansa roskaa edes sananvapauden nimissä. Näin se suojelee itseään, lukijoita ja varsinkin niitä, jotka haluaisivat käyttää sananvapauttaan väärin.”

Inhimillisenä ja osaavana omistajana Niko muistetaan myös Carготecissa, Alma Mediassa, Koneessa ja monessa muussa yhtiössä.

Nikon viimeinen iso projekti oli kehitysvammaisille palveluja tuottavan Lyhdyn tulevaisuus,

jonka eteen hän uhrasi aikaansa paljon. Työ jäi täysin yllättäen kesken, mutta Nikon henki elää hankkeessa.

Tänä syksynä Nikolle tuli 30 vuotta täyteen alalla. Tuolloin hän kirjoitti blogin, jossa muistutti, että Suomessa on jokaisena vuonna

valinnut suurempi sananvapaus kuin edellisenä. Hän myös kertoi kiitollisuutensa siitä, että oli saanut ”painia hyvät ja pahat ottelut” journalismin alalla.

Markku Huusko

KIRJOITTAJA ON UUDEN SUOMEN PÄÄTOIMITTAJA JA NIKLAS HERLININ YSTÄVÄ.

Jäsenet: Journalistiliitto on oikealla tiellä

Jäsenet ovat tyytyväisiä Journalistiliiton toimintaan. Järjestötutkimuksen mukaan liitto hoitaa hyvin perustehtävänsä, edunvalvontaa. Liitto on myös jäsenelleen tärkeä ammatillinen yhteisö.

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI, JOHANNA SARAJÄRVI, GRAFIKKA

Ansiosidonnainen työttömyys-turva, pressikortti, apu ongelmatilanteissa ja työehtosopimuksista neuvottelemineen. Nämä neljä palvelua nousevat Journalistiliiton järjestötutkimuksessa tärkeimmiksi liittoon kuulumisen syiksi.

Työsuhteessa työskentelevät ja työttömät jäsenet korostavat erityisesti työttömyysturvan merkitystä, freelancejäsenille ja yrittäjien työskenteleville taas pressikortti on suurin jäsenyyden motiivi. Vastaajat nostavat esiin myös liittoon kuulumisen tuoman yhteisöllisyyden ja turvallisuuden tunteen.

LÄHES PUOLET syys-lokakuussa koko jäsenistölle tehdyn kyselyn vastaajista on sitä mieltä, että liiton toiminta on kaiken kaikkiaan parantunut. Vain kolme prosenttia kokee toiminnan huonontuneen.

70 prosenttia kertoo myös tuntevansa liiton toimintaa nyt vähintään melko hyvin. Vuoden 2011 järjestötutkimuksessa tämä osuus oli 59 prosenttia.

Enemmän kuin kolme vastaajaa neljästä arvioi, että liiton toiminta kokonaisuutena on joko vastannut odotuksia tai ylittänyt ne. Liitolle jaetaan kiitosta esimerkiksi avun saamisesta ongelmatilanteissa, tiedotuksesta, koulutuksista ja *Journalistista*.

Journalistiliiton puheenjohtaja **Hanne Aho** on tyytyväinen uuden tutkimuksen tuloksiin.

”Uskon jäsenten olevan tyytyväisiä ensiksikin siksi, että liiton perustehtävä eli edunvalvontatyö on tehty jo pitkään hyvin. Myös viime vuosina tehty kehitystyö näkyy nyt hyvinä tuloksina”, Aho sanoo.

”Vaikka työpaikoilla on koettu vaikeita vuosia, ihmiset tietävät, että liitto on tehnyt parhaansa. Lisäksi uudet palvelumme kuten Mediakunta ja uravalmennus sekä koulutus-

tarjonnan kehittäminen on otettu hyvin vastaan. On myös hienoa, että opiskelijat ovat tyytyväisimpien jäsenryhmien joukossa.”

Kyselyn tulos on linjassa lokakuun alussa valmistuneen freelancereiden työmarkkinatutkimuksen kanssa. Myös freelancejäsenten tyytyväisyys liittoon on noussut, ensimmäisen kerran tällä vuosikymmenellä. Yhteensä 63 prosenttia freelancekyselyyn vastanneista antoi liitolle vähintään melko hyvän arvostuksen etujensa ajamisesta.

LIITON TÄRKEIMPINÄ tehtävinä vastaajat pitävät laki- ja työehtoneuvontaa, jäsenten ansiotason turvaamista, ammattietikan vaalimista sekä työajoista ja lomista sopimista. Yli kaksi kolmasosaa pitää näitä erittäin tärkeinä.

Jäsenpalveluista ja -eduista jäsenet nostavat laki- ja työsuhdeneuvonnan selvästi yli muiden. Myös pressikortti, vakuutukset ja liiton verkkosivut kuuluvat jäsenille tärkeisiin palveluihin. Mediakunnan perustamista vastaajat pitävät tervetulleena askeleena freelancejäsenten palvelemiseksi.

Journalistiliiton palvelujohtaja **Simon Huldén** sanoo, että jäsenten viesti koulutuksen tarpeesta on selkeä.

”Meiltä halutaan monipuolista koulutustarjontaa ja valinnanvaraa. Uravalmennus on ollut suosittu palvelu, mutta muullekin koulutukselle on kysyntää.”

KOULUTUKSEN monipuolistamista toivoi vastaajista 43 prosenttia. Osuus on huomattavasti suurempi nuorissa ikäryhmissä.

Vajaa kolmannes kaikista vastaajista olisi kiinnostunut mahdollisuudesta käyttää liiton lomahuoneistoa ulkomailla. Viidennessä toivoo nykyistä laajempaa oikeudellista neuvontaa, mikä osaltaan kertoo siitä, että lakimiespalveluihin ollaan yleisesti ottaen jo nyt tyytyväisiä.

SYITÄ KUULUA LIITTOON

- ”Jäsenyys takaa reilut neuvotte-lut työnantajan kanssa kaikissa asi-oissa.”
- ”Saan juridisissa kysymyksissä aina nopeasti apua.”
- ”Palkkioasioissa vastaukset löy-tyvät toimistolta todella nopeasti.”
- ”Ammatillinen yhteisö ja iden-titeetti.”
- ”Samhörighet med kolleger.”
- ”Koen olevani osa journalistien yhteisöä olemalla liiton jäsen.”
- ”Alan eettisten kysymysten käsittely, edunvalvonta ja alan koulutus ovat minulle tärkeitä asioita.”

VASTAUKSIA KYSYMYKSEEN, MITKÄ OVAT TÄRKEIMMÄT SYITÄ KUULUA JOURNALISTILIITTOON.

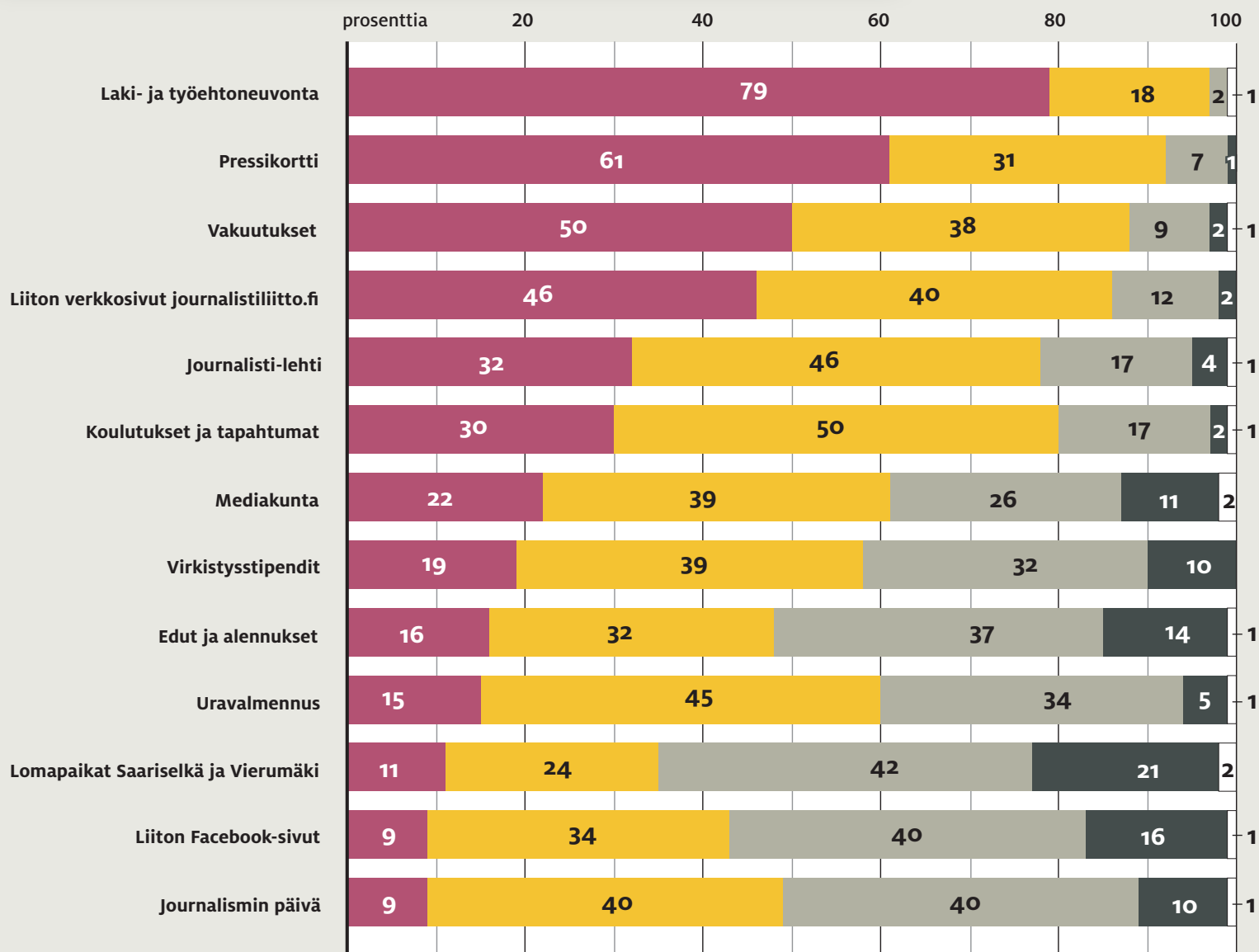
NÄIN TUTKIMUS TEHTIIN

- Journalistiliiton järjestötutkimus tehtiin 19.9. – 3.10.2017. Kysely tavoitti sähköpostitse 11 554 jäsentä, vastauksia saatiin 2 526. Vastausprosentti on 21,9.

Kuinka tärkeänä pidät seuraavia Journalistiliiton jäsenpalveluja ja -etuja?

erittäin tärkeä melko tärkeä ei kovin tärkeä tarpeeton ei vastausta

Lähde: SJL:n Järjestökuvatutkimus 2017

Simon Huldén sanoo, että jäsenetujen tarjontaa ja käytettävyyttä kehitetään.

”Lanseeraamme sähköisen jäsenkortin, jossa jäsenedut kulkevat kätevästi mukana. Kehittelemme myös uusia jäsenetuja”, hän sanoo.

JÄSENISTÖN MUKAAN Journalistiliittoa parhaiten kuvaava ominaisuus on *tarpeellinen*. Liitto on jäsenilleen myös *asiantunteva* ja *luotettava*.

Liitolta kaivataan lisää muun muassa *rohkeutta* ja *räväkkyyttä*.

Kriittisesti liittoon suhtautuvia on eritoten niissä jäsenryhmissä, jotka ovat viime vuosina omakohtaisesti kokeneet alan rakennemuutoksen ja yt-neuvottelujen kierteen.

Tyytymättömyyden aiheita ovat muun muassa ansiotason heikentyminen ja jäsenmaksun suuruus. Toisaalta yli 60 prosenttia

työsuhteisista jäsenistä on kuitenkin tyytyväisiä viimeksi tehtyyn työehtosopimukseen.

”Varmasti liitto voisi olla rohkeampikin. Räyhäämiseen ei kuitenkaan pidä ryhtyä, sillä sitä on tässä yhteiskunnassa vähän liikaa”, Hanne Aho sanoo.

”Toisaalta yhteiskunnallinen painoarvomme on liiton kokoon nähden suuri, ja näemme paljon julkisuudessa puolustamassa journalismin tärkeyttä”, Aho sanoo. ●

Tukea lehden linjalle. "Järjestötutkimus ja Journalistin tuorein lukijatutkimus antavat tukea lehden sisällön kehittämiseksi", päätoimittaja Markku Lappalainen sanoo.

"Tyylikäs, asiallinen, hauska"

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI • KAI WIDELL, KUVA

Järjestötutkimus: Lukijat ovat tyytyväisiä Journalistiin, moitteita tulee muun muassa Helsinki-keskeisyydestä.

Noin kolme Journalistiin jäsentä neljästä on tyytyväisiä Journalistin sisältöön. Tämä selvää liiton tuoreesta järjestötutkimuksesta.

61 prosenttia vastanneista arvioi olevansa lehden melko tyytyväinen ja 15 prosenttia erittäin tyytyväinen.

"Onneksi saimme myös kritiikkiä. Varmasti eri puolilla Suomea ja eri ammattiryhmissä toimivia ihmisiä on tuotava monipuolisemmin esiin", päätoimittaja **Markku Lappalainen** sanoo.

Eniten lehdestä pitävät opiskelijajäsenet. Opiskelijoista peräti 88 prosenttia on Journalistiin vähintään melko tyytyväinen. Kriittisimpiä ovat eläkeläiset, joista tyytyväisten osuus on 63 prosenttia.

Tärkeänä tietolähteenä lehteä piti kaikkiaan 64 prosenttia vastaajista.

Journalistiin tyytyväiset vastaajat kuvailivat lehteä esimerkiksi monipuoliseksi, kriittiseksi, informatiiviseksi ja kunnianhimoiseksi.

Kriittisimmissä kommentissa toimitusta moitittiin muun muassa Helsinki-keskeisyydestä, liiallisesta ay-henkisyydestä, sisänpäinlämpiävyydestä ja mitäänsanomattomuudesta.

JOURNALISTIN VERKKOLEHTÄ kaikki jäsenet eivät vielä ole ottaneet omakseen. 51 prosenttia vastanneista piti melko tai erittäin tärkeänä sitä, että Journalisti ylipäänsä ilmestyy verkossa. Alle 30-vuotiaissa verkkolehti sentään nousi tärkeäksi 69 prosentille, ja opiskelijoiden jäsenryhmässä 68 prosentille.

Myös Journalistin somekanavien tavoitavuudessa on parantamisen varaa. Kaikista vastaajista vain 19 prosenttia seuraa

lehden Facebook-profiilia ja kahdeksan prosenttia twitteriä.

Kolmen viikon välein ilmestynyt painettu Journalisti on tutkimuksen mukaan tärkein Journalistiliiton viestintäkanava. 78 prosenttia jäsenistä nostaa lehden liiton kolmen tärkeimmän viestintäkanavan joukkoon, 40 prosentille se on tärkein. Merkittäviksi koettiin lehden lisäksi sähköinen jäsenkirje sekä liiton verkkosivut.

"Lehti on jäsenille edelleen hyvä tietolähde ja iso jäsenetu. Tämä viestii siitä, että olemme tehneet oikeansuuntaista työtä", Lappalainen sanoo.

Hän iloitsee ennen kaikkea siitä, että opiskelijat ovat ottaneet lehden omakseen.

"On hienoa, että palvelemme myös tulevaisuuden journalisteja. Journalisti pyrkii alalla toimivien ammatillisen identiteetin vahvistamiseen. Nuorilla ja opiskelijoilla on varmasti halua vahvistaa tässä ammatissa."

LISÄÄ AIHEESTA TAKASIVULLA.

KUUDET YT-NEUVOTTELUT KÄYNNISSÄ

IISALMEN SANOMISSA alkoivat marraskuun alussa yt-neuvottelut. Ne koskevat koko toimitusta eli neljäätoista vakituista työntekijää sekä lisäksi määräaikaista työsuhteita.

Neuvotteluissa harkitaan sähköisen ja paperisen julkaisemisen yhdistämistä, organisaation uudistamista sekä toimenkuvia. Alustavan arvion mukaan mahdolliset irtisanomiset koskevat enintään kuutta henkilötyövuotta.

"Luku tuntuu suurelta, mutta pitää muistaa, että se on vasta esitys. Toimituksessa työ jatkuu, vaikka tietenkin neuvottelut mietityttävät jokaista", sanoo pääluottamusmies **Kai Luttinen**.

Sinänsä hän ei pidä yt-neuvottelukutsua yllättävänä.

"Mekään emme ole mediamurrokselta säästyneet, vaikka levikin laskumme on viime vuosina ollut seitsemänpäiväisten lehtien pienimpiä."

YLEISRADION YHTEISISSÄ toiminnoissa alkoivat lokakuussa yt-neuvottelut. Tunnelma niistä on journalistien pääluottamusmiehen **Jyrki Saarikosken** mukaan kaksijakoinen.

"Työnantaja on ilmoittanut, ettei tavoitteena ole väkimmään vähentäminen. Silti on valittu menettely, joka jättää mahdollisuuden myös siihen."

Ylen neuvottelut koskevat 114 henkilöä, ja vähennysesitys on 60. Journalisteja neuvottelujen kohteena on alle kymmenen.

SYYS- JA LOKAKUUSSA alkaneita yt-neuvotteluja on meneillään Kaakon Viestinnässä, Alma Regionsissa, Sanoma Kids Mediassa ja STT:n ruotsinkielisessä toimituksessa FNB:ssä. FNB:n neuvottelujen on ilmoitettu päättyvän pian tämän lehden painoon menon jälkeen.

HSS Mediassa lokakuussa päättyneiden yt-neuvottelujen seurauksena toimituksesta irtisanottiin kaksi ja muilta osastoilta viisi työntekijää.

Nina Erho

Yhdistykset

MOT RY:N sääntömääräinen syyskokous 22. marraskuuta 2017 klo 18.

Paikka: Hotelli Presidentti, Eteläisen Rautatiekatu 4.

ETSIMME SUOMEN PARASTA JOURNALISMIA

Ehdota vuoden 2017 parasta journalistia, juttua tai journalistista tekoa.

**VUODEN
JUTTU**

Kuka on edistänyt hyvää journalismia Suomessa vuoden 2017 aikana? Ehdota palkinnon saajaa viimeistään 31.12.2017 osoitteessa suurijournalistipalkinto.fi.

**VUODEN
JOURNALISTINEN
TEKO**

Palkintolautakunta valitsee saamiensa ehdotusten joukosta kolme voittajaehdotusta palkintoluokkiin Vuoden juttu, Vuoden journalistinen teko, Vuoden kirja ja Vuoden journalisti. Vuoden kirjaa voivat ehdottaa kustantajat.

**VUODEN
KIRJA**

Palkinnot jaetaan suorassa lähetyksessä MTV3-kanavalla keskiviikkona 14.3.2018 kello 20 alkaen.

**VUODEN
JOURNALISTI**

Seuraa meitä Facebookissa
Suuri Journalistipalkinto ja
Twitterissä [#sjp2017](https://twitter.com/sjp2017).

www.suurijournalistipalkinto.fi

Suuri
JOURNALISTI-
PALKINTO

**Kaakon
Viestintä**

kaakonviestinta.fi

Länsi-Savo-konserniin kuuluva Kaakon Viestintä Oy on kaakkois-suomalainen media-yhtiö, jolla on maakunta- ja ilmaisjakelulehtiä, useita verkkopalveluita sekä sanomalehtipaino. Yhtiön liikevaihto on noin 51,3 miljoonaa euroa ja henkilöstömäärä noin 350 henkilöä. Yhtiön kotipaikka on Mikkeli. Kymen Sanomat on Kotkassa ilmestyvä Etelä-Kymenlaakson maakuntalehti. Lehden kokonaistavoittavuus on 80 000 (KMT s16/k17) ja kymensanomat.fi:n viikkotavoittavuus noin 60 000 (TNS Metrix).

HAEMME KYMEN SANOMIIN

VASTAAVAA PÄÄTOIMITTAJAA

**Olet intohimoinen sisältöjen, työyhteisön ja itsesi kehittäjä.
Olet kunnianhimoinen mutta reilu pomo.**

Kymen Sanomien päätoimittajana johdat noin 20 ammattilaisen toimitusta. Vastaat paikallisista sisällöistä ja niiden kehittämisestä. Tunnet lukijoiden tarpeet eri julkaisukanavissa, erityisesti digitaalisilla alustoilla.

Päätoimittajana kuulut Kaakon Viestinnän toimitusten johtoryhmään, jossa linjataan ja kehitetään yhtiön sisältöyhteistyötä.

Kiinnostuitko?

Jos vastaat kyllä, älä arkaile kysyä. Lähetä vapaamuotoinen hakemus osoitteeseen paatoimittajaksi@kaakonviestinta.fi viimeistään 20.11.2017.

Lisätiedot:

sisältöjohtaja Pekka Lakka,
puh. 0400 666 251.

Kymen Sanomat

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

*Suomen Journalistiliitto on
ammattijärjestö, jonka tehtävä on
valvoa journalistien ja journalismin
etuja. Jäsenkuntamme koostuu viestintä-
alan ammattilaisista, kuten toimittajista,
kuvaajista, graafikoista, kääntäjistä ja
kustannustoimittajista.*

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

JOURNALISTI

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA
/ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

VERKKOLEHTI
www.journalisti.fi

PAINO/TRYCKERI
I-print Oy, Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
09 612 2330, faksi 09 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

SEURAAVAN LEHTI

1/2017 aineisto 22.11.
ilmestyy 1.12.

ILMOITUSMYNTI:

ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi, 044 755 5002

Sam sukeltaa historiaan

Ohjaaja Sam Stäuber viettää vapaapäivänsä sukeltaen vanhoissa kaivosluolissa ja leijuen sotahylkyjen yllä.

JANNE SALOMAA, TEKSTI • SUSANNA KEKKONEN, KUVA

”Kuslig.” Sam Stäuber hakee äidinkielestään ruotsista sanan, miltä tuntuu löytää kymmenien metrien syvyydestä uponnut sota-alus.

”Se on pelkoa, mutta ei liian pelottavalla tavalla. Veden alla laivat tuntuvat jättiläisiltä, ja se herättää kunnioitusta.”

Sukellusmaskin takaa kohteet näyttävät veden alla noin neljänneksen suuremmilta kuin paljain silmin katsottuna, mutta erityisesti suuruusvaikutelma syntyy siitä, että vedessä pystyy leijumaan joka puolella laivan ympärillä.

Ylessä ohjaajana työskentelevä Stäuber on mukana Badewanne-ryhmässä, joka on erikoistunut sotahylkyjen etsintään, tunnistamiseen ja dokumentointiin. Tyypillisesti ryhmä tutkii yhdestä kahteen uutta hylkyä joka kesä.

Ryhmän löydöillä on merkitystä historian tutkimuksen lisäksi ympäristönsuojelulle, sillä Badewanne kartoittaa hylkyjen mahdollisia öljy- ja myrkkypäästöjä.

Stäuber sukeltaa myös puhtaasti huvin vuoksi, silloin yleensä vanhoissa kaivoksissa.

”On mahtavaa leijua eteenpäin tunneleita pitkin katsellen kaivostyöläisen entisaikaisia työoloja: hanskat naulassa, kaivosvaunu raiteillaan tai raolleen jäänyt hissikuilun portti luovat tunteen ajan pysähtymisestä.”

STÄUBER TEKEE 30–100 sukellusta vuodessa. Vuodenaika ei rajoita harrastusta.

”Talvella vedet ovat jääkannen alla usein kirkkaimmillaan.”

Takaisin avannon suuaukolle ja pinnalle sukeltaja löytää sukellusnarun avulla. Sitä

tai nousuköyttä Stäuber käyttää kaikissa sukelluksissa.

Toinen tärkeä turvallisuustekijä on, että kymmenien metrien syvyyteen ei koskaan mennä yksin.

”Laitesukeltaminen on sekä yksilölaji että ryhmätyötä. Etenkin luolasukelluksessa jämäkkä ryhmäkuri on välttämätöntä. Sukel-lusparin tulisi koko ajan sijaita muutaman räpylänpotkun päässä.”

”On tärkeää, että rajojaan ei venytä liian suurin harppauksin.

Stäuberille ei ole sattunut pinnan alla haa-vereita tai vaaratilanteita, mutta toistakymmentä suomalaissukeltajaa on hukkunut viime vuosina. Mitä syvemmälle mennään, sitä suuremmaksi riskit kasvavat. Stäuber on käynyt 87 metrissä eikä välttämättä kaipaa enää syvemmälle.

”On tärkeää, että rajojaan ei venytä liian suurin harppauksin. Jos viimeaikaista kuolemantapauksista voi hakea jotain positiivista, ovat ne herättäneet keskustelua sukeltamisen riskeistä ja rajoitteista.”

Sukellustaitojaan Stäuber on kehittänyt paitsi käymällä kursseja myös opettamalla itse muita.

”Oivallus, että opettaessa oppii itsekin, on auttanut myös ohjaajantyössä. Kun joutuu sanoittamaan muille, miten jokin asia pitää tehdä, tulee analysoineeksi paremmin omaa toimintaansa.” ●

VAPAALLA

SAM STÄUBER

● 45-vuotias helsinkiläinen tv-ohjaaja, koulutukseltaan medianoni. Tekee myös tuottajan ja toimittajan töitä. Työkennellyt vakinaisesti Ylessä vuodesta 2008. Ollut aiemmin muun muassa Big Brother Suomen ohjaajana.

● Kävi ensimmäisen laitesukelluskurssinsa 18-vuotiaana. Harrastanut sukellusta säännöllisesti yhdeksän vuotta. Aiemmin sukelsi eniten Ylen sukelluskerhon kanssa, nykyisin osana Badewanne-ryhmää.

● Harrastaa myös lihastreeniä ja pilatesta saadaakseen lisää voimaa ja liikkuvuutta vedessä toimimiseen.

◀ **Syvyysksiin.** Sam Stäuber sukeltaa kaikkina vuoden-aikoina. Vesi on aina kylmää kymmenien metrien syvyydessä, joten lämpimänä pitävä kuivapuku on välttämätön varustus myös kesällä.

Takasivulla Journalistin toimitus ruotii mediaa kieli poskessa. Siksi on kohtuullista antaa ääni myös lukijoillemme. Kiitos palautteesta, otamme opiksi!

